

תשורה

משמחת בר-המצוה
של הת'
מנחם מענדל שי הרטמן

פתח דבר

בשבח והודיה להשם יתברך על הטוב אשר גמלנו
וזיכנו להגיע בננו בכורנו היקר הת' מנחם מענדל שי'
לעול המצוות,

אנו מתכבדים להגיש לכם כתשורה פרקים ועניינים
אשר ודאי יוסיפו לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר
נשיא דורנו כלשונו הק' במכתבו מט"ו בשבט תשי"א
"מתגברים הגעגועים כאשר כלה קיץ עבר חורף
ואנחנו לא נושענו.

אבל מצד שני ההרגל עושה את שלו. ויש מקום חשש
אשר יתיישן הדבר, ואור וחום ההתקשרות לנשיאנו
לתורתו ולהוראותיו – אשר כולא חד – ילך הלוך
וחסר ח"ו".

מפאת זאת נביא עניינים המחזקים את ההתקשרות
לרבנו כדלהלן:

* קטעים משיחת כ"ק אדמו"ר מעשרה בטבת תשמ"ה
– כקביעות שנה זו מיום ה' בשבוע – דברי כיבושין
כפי שנהג הרבי לומר בימי צום ותענית.

* קטעים מיומן בפרסום ראשון – תשרי תשכ"ג
שנכתב ע"י סב החתן הרה"ח ר' יוסף הרטמן שי'.

* מכתבים בפרסום ראשון מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
לסבא רבא הרה"ח ר' אברהם רוזנבוים ע"ה.

*

כאן המקום להודות להרה"ח יוסף שיחי' הרשקופ על
עזרתו בעריכת התשורה, ולת' שלום דובער שיחי'
הרשקופ על עיצוב ועימוד חוברת זו.

בהזדמנות זו הננו להודות לכל אלו שנטלו חלק
בשמחתינו, ישלם להם הקב"ה כגמולם הטוב. יתן
השי"ת שבמהרה בימינו נזכה זעה'ן זיך מיט'ן רבי'ן
דא למטה אין א גוף בגאולה האמיתית והשלימה,
תיכף ומיד ממש.

*

אריה ודבורה הרטמן

מוצאי עשרה בטבת "יהפך לששון ולשמחה" ה'תשע"ה.
ביתר עילית, ארה"ק ת"ו

דבר מלכות

הרטמן - ק. א.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסמערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.
בי"ה, כי"ב מני"א הש"נ
ברוקלין, ב. י.

האברך ארי' אברהם שי'

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות,

הנה יהייר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפטק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכה

מכתב הרבי לאבי חתן בר המצווה – ליום הבר מצווה שלו

בס"ד. שיחת יום ה' פ' ויחי,

עשרה בטבת — יהפך לשמחה — ה'תשמ"ה

— לאחרי תפלת מנחה —

ובמיוחד — „דברי-כבושין“, שעל ידם מעוררים את השומעים לענין התשובה.

ויש להוסיף, שבלשון „דברי-כבושין“ גופא מרומז ענין התשובה — כי הלשון „כבושין“ הוא ע"ד לשון הכתובי „יכבוש עוונותינו“, שענינו — תיקון העוונות, עד לתיקון בתכלית השלימות⁸, שזהו תוכן עבודת התשובה.

ב. ענין התענית הואי — כלשון הנביאי¹⁰: „צום ויום רצון לה“, כפי שמביא אדמו"ר הזקן באגה"ת¹¹.

ומבאר שם בפרטיות יותר — ש„סוד התענית הוא סגולה נפלאה להתגלות רצון העליון ב"ה, כמו הקרבן שנאמר בו ריח ניחוח לה“, כלומר, תוכן ענין התענית הוא — גילוי רצון העליון, שענין זה נפעל עי"ן שישראל ממלאים ומשלימים את רצונו ית' — „נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני“¹² (שזהו הפירוש ד„ריח ניחוח לה“).

ונמצא, שביום התענית („יום רצון לה“) מודגש בגילוי כללות ענינו ועבודתו של יהודי, כדלקמן.

ג. ביאור הענין:

סיום ושלמות הכוונה דבריאת העולם

- (7) מיכה ז, יט.
- (8) ראה פסיקתא דר"כ פסקא ואיז (לדעת ב"ה) ד„כובש“ הוא מלשון „מכבסים עוונותיהם . . . כשלג ילבינו“. וראה לקו"ש ח"ו ע' 391 ואילך.
- (9) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 301-2.
- (10) ישעי' נח, ה.
- (11) ספ"כ.
- (12) תנ"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ספרי שלח טו, ז (וראה פרש"י שלח שם, ג). ספרי ופרש"י פינחס כח, ח.

א. דובר כמ"פ אודות המנהג דאמירת „דברי-כבושין“ ביום התענית.

והענין בזה:

אודות כללות ענין התענית — כותב הרמב"ם בריש הלכות תעניות: „דבר זה מדרכי התשובה הוא“.

והכוונה בזה — הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לזולת (לעורר את הזולת לעבודת התשובה) — בהתאם לציווי „ואהבת² לרעך כמוך“³.

ובפרט ע"פ הוראת חז"ל⁴ — שהובאה גם בתור פס"ד בשו"ע⁵ — „אל תפרוש מן הציבור“, כלומר, שעבודתו של יהודי צריכה להיות קשורה עם הציבור כולו, ומטעם זה, רובם ככולם של התפלות נאמרות בלשון רבים, כדי שגם תפלת היחיד תהי' קשורה עם הציבור כולו, ומזה מובן גם בנוגע לעבודת התשובה, שהתשובה של היחיד צריכה להיות תשובה דרבים — שממנו יראו וכן יעשו רבים.

וענין זה נפעל ע"י מעשה בפועל, וכן ע"י הדיבור בדברים היוצאים מן הלב⁶,

- (1) ראה לקו"ש ח"כ ע' 352. וש"נ.
- (2) משא"כ „הוכח תוכיח“ (וכי"ב) שמקיימה כשמוכיחו להשיב הגזילה, אף שלא הוכיחו לעשות תשובה, שהרי י"א (מנחת חינוך מצוה ססד) שמ"ע דתשובה ה"ז שבאם רוצה צ"ל בדיבור — אבל אין כן דעת אדה"ז (אגה"ת בתחלתה). וראה בארוכה — חידושים וביאורים בש"ס ס"ח. ועוד ועיקר — נמ"ע שבפנים מודגש ענין דאהבת ישראל, היפך סיבת החורבן (כולל — יר"ד טבת).
- (3) קדושים יט, יח.
- (4) אבות פ"ב מ"ד. וראה תענית יא, א.
- (5) או"ח הל' תענית סו"ס תקעז.
- (6) ראה ס' הישר לר"ת ש"ג. הובא בשל"ה סט, א.

עשרה בטבת – יהפך לשמחה

שמוסיף אדמור'ר הזקן בספר תניא קדישא²² – ובכך מגלה את פירוש הכתוב „חלק אלקה ממעל“ – „ממש“, וכפי שמבאר כ”ק מו”ח אדמור’ר²³ ש”ממש” הוא גם מלשון מישוש (פירוש השני ד”ממש”), כלומר, שהענין ד”חלק אלקה ממעל” צריך לחדור בגלוי באופן ד”ממש”, עד שיוכלו למשש זאת ע”י חוש המישוש שבידים!

דהנה, ידוע מ”ש הרמב”ם²⁴ בנוגע לחוש המישוש, שלא מצינו בכל התורה לשון „מישוש” בנוגע להקב”ה, אף שבנוגע לשאר החושים, ראי’ ושמיעה וריח, ד”יברה תורה כלשון בני אדם”²⁵ – לפי שחוש המישוש הוא תחתון ופחות-הערך כל כך עד ש”אי אפשר לציירו בחק השם יתעלה” אפילו לא בשם המושאל בלבד.

ולמרות (ואדרבה – בגלל) גודל הירידה שבחוש המישוש, מדגישים שמציאותו של יהודי היא: „חלק אלקה ממעל ממש”, היינו, שע”י התלבשות הנשמה בגוף הגשמי הנתפס בחוש המישוש – מתבטא אמיתית הענין ד”חלק אלקה ממעל ממש” (כפשוטו).

וכשם שהדברים אמורים בנוגע למציאותו של יהודי – כן הוא גם בנוגע לעבודתו:

עבודתו של יהודי צריכה להיות בתכלית השלימות, בכל כחו ובכל יכלתו, ובלשון הש”ס²⁶: „כדבעי ל’ למיעבד”,

היא – „אשר ברא אלקים לעשות”¹³, שפירושו – „לתקן”¹⁴ היינו, שתפקידו של יהודי לפעול תיקון ושלימות במציאות הבריאה, ובלשון הגמרא¹⁵: „נעשה שותף להקב”ה במעשה בראשית”.

ולכאורה אינו מובן: הרי ביום הששי למעשה בראשית (שהתחלתו¹⁶ ביום חמישי לאחר חצות – הזמן שבו נמצאים עתה) היתה כבר הבריאה בשלימותה, כמ”ש¹⁷ „וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד”, לא רק „טוב” סתם, אלא „טוב מאד”, וא”כ, מה שייך להוסיף תיקון ושלימות (כביכול) על תכלית השלימות!?

והמענה על זה – כמבואר בדרושי חסידות¹⁸ בארוכה בביאור טעמי בריאת העולם, שא’ הטעמים הוא – „בכדי שיתגלו שלימות כוחותיו ופעולותיו כו” (כלשון הע”ח בתחלתו¹⁹). כלומר: הקב”ה בודאי שלם בתכלית השלימות ואינו חסר כלום ח”ו, אבל אעפ”כ, עלה ברצונו שכוחותיו ופעולותיו יבואו בפועל ובגלוי בעולם דלמטה, עד לעוה”ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו²⁰.

וכוונה זו נשלמת ע”י עבודת האדם – שעל ידו נפעל גילוי אלקות במציאות הבריאה כולה, עד לדברים הכי תחתונים: מציאותו של יהודי היא – כלשון הכתוב²¹: „חלק אלקה ממעל”, וכפי

13) בראשית ב. ג.

14) ב”ר פ”א, ו ובפרש”י.

15) שבת י. א. קיט, רע”ב. וראה לקו”ש ח”י ע’ 74

הע’ 27. ושי”נ.

16) בנוגע לכמה ענינים, כמו בשו”י”ט וכיו”ב א”ע תחנון במנחה שלפניהם (טושו”ע ואדה”ז או”ח ר”ס רס).

17) בראשית א. לא.

18) המשך תרס”ו סי”ג ד ואילך. סה”מ תש”ב ע’ 32 ואילך. וראה לקו”ש ח”כ ע’ 283 ואילך. ושי”נ.

19) וכ”ה בשער ההקדמות הקדמה ג’.

20) תניא רפ”ז.

21) איוב לא. ב.

22) רפ”ב.

23) ראה „היום יום” – כ”ג מנ”א. אגרות קודש אדמור’ר מוהרי”צ ח”ד ע’ תד. תו. ליקוט פי’ וכו’ לתניא רפ”ב.

24) מר”ג ח”א רפ”ז.

25) ברכות לא. ב. ושי”נ. וראה גם רמב”ם הל’ יסוה”ת פ”א ה”ט.

26) כתובות סו, רע”א.

עשרה בטבת – יהפך לשמחה

הוא – מלשון עינוי, כלומר, עינוי הגוף הגשמי, ע"י העדר האכילה ושתי' וכיו"ב.

ולכאורה אינו מובן: מכיון שהתענית מדרכי התשובה, ו"עיקר התשובה בלב"ב³³, וכמפורש בקרא³⁴, "קרעו לבבכם ואל בגדיכם", היינו, עבודה רוחנית – אי"כ, מה נוגע (כל כך) עינוי הגוף הגשמי?!

ומהביאורים – ע"פ האמור לעיל – שכללות ענין העבודה צריך לחדור בגשמיות עוה"ל, תחתון שאין למטה ממנו, ובעניינו – גוף הגשמי.

ובזה דוקא הוא עיקר העילוי – כמודגש בלשון חז"ל³⁵ על הפסוק³⁶ "ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש . . בחודש העשירי הוא חודש טבת" – "ירח שהגוף נהנה³⁷ מן הגוף"³⁸:

"אחשורוש" ו"אסתר" קאי (גם) על הקב"ה וכנסי: "אחשורוש" – קאי על הקב"ה, שאחרית וראשית שלו³⁹, ו"אסתר המלכה" – קאי על ספירת המלכות, כנסת ישראל⁴⁰, שבה כלולים כל נש"י עד סוף כל הדורות.

וזהו הפירוש ד"גוף נהנה מן הגוף" – שהגוף דלמעלה, "גוף דמלכא", אדם העליון שעל הכסא, נהנה (כניכול) מן הגוף של האדם דלמטה.

ובפשטות – "בכל לבבך ובכל נפשך"²⁷, ויתירה מזו: "בכל מאדך" – בלי גבול²⁸, תכלית העילוי בעבודה הרוחנית (בדוגמת "חלק אלקה ממעל").

וביחד עם זה, ישנו הפירוש ב"בכל מאדך" – "בכל ממונך"²⁹, היינו, שלוקח דבר שהוא תכלית הגשמיות (בדוגמת "ממש", חוש המישוש), ועושה ממנו ענין של מצוה – צוותא וחיבור³⁰ עם הקב"ה.

ובזה מתבטאת כללות עבודתו של יהודי, כמבואר בתניא³¹ גודל הפלאות מעלת הצדקה ש"שקולה כנגד כל המצוות"³² – "מפני שהיא עיקר המצוות מעשיות ועולה על כולנה, שכולן הן רק להעלות נפש החיונית לה' . . ואין לך מצוה שנפש החיונית מתלבשת בה כל כך כבמצות הצדקה . . שאדם נותן מיגיע כפיו . . כל נפשו החיונית עולה לה' . . במעות אלן הי' יכול לקנות חיי נפשו החיונית, הרי נותן חיי נפשו לה".

כלומר: עבודתו של יהודי היא – שהכחות הנעלים ביותר יפעלו בדברים הכי תחתונים, כמודגש בשני הפירושים ד"בכל מאדך", העבודה באופן של בלי גבול מזד גיסא, ו"בכל ממונך" לאידך גיסא. ודוקא עיי"ז ממלאים ומשלימים את רצון העליון – "נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני".

ד. וענין זה מודגש בגלוי ביום התענית – "יום רצון לה":

"תענית" כפשוטה ענינה – עינוי, וכידוע שא' הפירושים בתיבת "תענית"

33 תניא פכ"ט (לו, ב). לקרית דרושים לריה נח, סע"ד. ט, סע"ד. וראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב הי"ב. יואל ב, יג.

34 מגילה יג, א. הובא בפרשי' אסתר ב, טז.

35 אסתר שם.

36 ראה לקר'ש חט"ז ע"י 382 הערה 5.

37 בהבא לקמן – ראה לקר'ש שם ואילך.

38 מרז"ל – הובא במאורי אור ע' א אות פכב.

39 ראה בהנסמן בלקר'ש חכ"א ע' 201 הע' 46 בסופה.

40 תרי"א מג"א צג, סע"ד. וראה ס' הליקוט'ים

(ד"ח – צ"צ) ערך אסתר. ושי"ן.

27 ואתחנן ו, ה.

28 תרי"א מקץ לט, ג. לקרית שלח מב, ג. ובכ"מ.

29 ברכות נד, א – במשנה. הובא בפרשי' עה"פ שם ואדרבה – בפ"י ראשון.

30 לקרית בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.

31 פליז.

32 ב"ב ט, א. ירושלמי פאה פ"א ה"א.

עשרה בטבת – יהפך לשמחה

כללות ענין העבודה דבירור העולם, כנ"ל.

ונמצא, שכללות עבודתו של יהודי לפעול בענינים גשמיים דוקא – מודגשת בגלוי ביום התענית.

ה. ויש להוסיף בזה – בעומק יותר: עבודתו של יהודי היא, כאמור, לגלות את ה"טוב (ויתירה מזו: "טוב מאד" שב- מציאות הבריאה).

וענין זה מודגש ביותר ביום התענית – שמגלים את ה"טוב מאד" בדבר שהטוב שבו בהעלם כל כך, עד שבגלוי הוא היפך הטוב:

ביום התענית אי אפשר להנות מעניני אכילה ושתי, כלומר, שה"טוב", ועאכורכ ה"טוב מאד" שבעניני אכילה ושתי הוא בהעלם, ולא עוד אלא שבגלוי ישנו ענין של צער ועינוי – היפך הטוב.

ובזה מתבטא העילוי המיוחד שביום התענית – שע"י עבודתו של יהודי מגלים את ה"טוב מאד" שבענין התענית (צער ועינוי) גופא, הן למעלה – שיום התענית נעשה "יום רצון לה'", עד לפנימיות הרצון – חפץ ותענוג⁴⁶, נחת רוח לפני, "צום אבחרהו"⁴⁷, ועי"ז – "פועל ישועות בקרב הארץ"⁴⁸,

והן בנוגע לאדם דלמטה – כפי שמצינו בהלכות שבת [והרי נמצאים אנו בג' הימים שלפני השבת, "קמי שבתא"⁴⁹] בנוגע לתענית חלום בשבת, ש"התענית הזה תענוג הוא לו"⁵⁰, וההסברה בזה – מכיון שהרצון מהפך את התענית

והדייק הוא, כאמור, "נהנה מן הגוף", היינו, שההנאה דאדם העליון – נחת רוח לפני כו" – היא מהעבודה הקשורה עם הגוף הגשמי, וכיו"ב בנוגע לכל עניני העבודה – מעשה גשמי דוקא, "המעשה הוא העיקר"⁴¹.

והדגשה זו – שהעיקר הוא הגוף הגשמי – מצינו בענין ה"תענית":

יש מצוות התלויות במוח או בלב, ואינם קשורים (כל כך) עם גשמיות. ואפילו המצוות התלויות בשאר אברי האדם – הרי לא תמיד קיימת הדגשה מיוחדת על הגשמיות שבדבר.

אמנם, ענין ה"תענית" – כל ענינו כעיניו הוא בנוגע לגוף הגשמי, עניני אכילה ושתי שהגוף נהנה מהם, ויתירה מזו: ענינים המוכרחים לחיות וקיום הגוף (לא רק ענין של תענוג בלבד), כמ"ש⁴² "לחם לבב אנוש יסעד", ולא עוד אלא ש"לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם"⁴³, כפירוש האריז"ל⁴⁴ שנשמחו של האדם זקוקה ל"מוצא פי ה'" שבלחם הגשמי. ואף שמדובר אודות "מוצא פי ה'" שבלחם, הרי כדי לקבל את החיות מ"מוצא פי ה'" שבלחם – בהכרח לאכול את הלחם הגשמי כפשוטו.

וכן הוא גם בנוגע לפעולה בעניני העולם, שהרי אי' הענינים השייכים במיוחד לעבודה דיום התענית הוא – (ההוספה ב)מצות הצדקה⁴⁵, שבה מתבטא

(41) אבות פ"א מ"ז.

(42) תהלים קד, טו.

(43) עקב ת, ג.

(44) ל"ת להאריז"ל ע"פ. וראה כש"ט סי' קצד.

תרא בשלח סה, ד. יתרו עד, א. לקרית צו יג, סע"ב ואילך. מסעי צו, א. ועוד.

(45) ראה כף החיים א"ח סתקס"ו סקט"ו. וש"נ.

וראה הפטורת יוהכ"פ: הלא פרוס לרעב גוי (ישעי'

נח, ז).

(46) ראה לקרית שה"ש כח, רע"ד. וש"נ.

(47) ישעי' שם, ה.

(48) תהלים עד, יב. וראה אגה"ק סוס"ג.

(49) פסחים קו, סע"א.

(50) שו"ע אדה"ז א"ח סרפ"ח ס"ג.

עשרה בטבת – יהפך לשמחה

לעונג⁵¹, כלומר, שמגלה את ה"טוב", עד ל"טוב מאד" שבתענית – ענין התענוג, וגלית שלימות הטוב.

ועד שמתגלה ענין התענוג בכל העולם כולו – שהרי עיי"ז שיהודי ממשך ומגלה את האל"ף⁵², "אלופו של עולם", במציאות העולם, אזי מהפך את. ענין הגלות – "גולה" – ל"גאולה"⁵³, גאולת ישראל וגאולת השכינה⁵⁴, ובמילא מתהפך גם כללות ענין התענית, צום ועינוי (הקשור ובא בסיבת הגלות), לענין של טוב ותענוג כפשוטו – כמ"ש הרמב"ם בסיום וחזות הלכות תעניות: "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח", ויתירה מזו⁵⁵: "ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה".

ובכללות – לפעול את הפיכת הצומות לימים-טובים וימי ששון ושמחה, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, אשר, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹⁷², לא נותר לנו אלא "לצחצח את הכפתורים" של "בגדי-השרד" כדי שנהי' מוכנים לצאת לקבל פני משיח צדקנו.

וגם כאשר נמצאים ברגעים האחרונים דזמן הגלות, בארץ מצרים, אשר "כל המלכיות (גליות) נקראו ע"ש מצרים"¹⁷³ –

הרי מכיון שיש ליהודי "חלק אלקה ממעל ממש", וגם "שכינתא בגלותא"¹⁷⁴, ונוסף לזה ישנו הענין ד"להורות לפניו גושנה" – לימוד התורה, אשר עיי"ז נפעל ענין הקירוב – "גושנה", מלשון גישה ("ויגש"¹⁷⁵), הן הקירוב דישראל והקב"ה, והן הקירוב דכל בני" – באופן ד"אחד באחד יגשו"¹⁷⁶,

* * *

כ. ויה"ר אשר בעמדנו ב"יום רצון" דעשרה בטבת, שיש בו העילוי ד"בעצם היום הזה", ע"ד ובדוגמת העילוי דיוהכ"פ

51 המשך תרסי' ע' ע. סה"מ תשי"ז ע' 79. ועוד.
52 להעיר שאות אל"ף הוא ספירת הכתר (רצון ותענוג), שקודם ולמעלה מאות ב"ת, ספירת החכמה, התחלת וכללות כל הכחות פנימיים (מאורי אור ערך א' וב' בתחלתם. פרדס שער האותיות (שכ"ז רפ"ד ורפ"ה). וראה ס' הליקוטין (דא"ח – צ"צ) ערך אותיות, פרטי האותיות ב"ת ס"ט. וש"ג).

53 לקרית בעלותן לה, ג. אוה"ת בא ע' רעג. נ"ך ע' תקי. המשך מים רבים תרל"ז פקל"ד.

54 ראה מגילה כט, א. הובא בפרש"י עה"ת נצבים ל, ג.

55 ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 413 ואילך. 169 פ"א ה"ב.

170 שינוי מיראת הצענזור. וראה ילקוט שינויי נוסחאות להל' גניבה פ"א היא – ברמב"ם הוצאת נוסקל. וראה לקמן (בפנים) משי"ע אדה"ז. 171 ראה טנהדרין נט, סע"א ובפרש"י.

172 שיחת שמח'ת תרפ"ט (שיחות קודש אדמו"ר מוהרי"צ תרפ"ח-ת"ש (כפיח תשמ"א) ע' 95).
173 ב"ר פט"ז, ה.
174 זח"ג ד, ב. טו. סע"א. עה, סע"א. ועוד.
175 ראה זח"א ריא, סע"א: גשנה תקרובא חדא לאקרבא חדא בקרבנא חדא ויחודא חדא.
176 איוב מא, ח. – שזה באופן (כהמשך הכתוב) וירוח לא יבוא ביניהם".

עשרה בטבת – יהפך לשמחה

והתענית שבו, „פאסט מען זיך אָפּ מיט“ (גומרין התענית והעינוי ואוכלים) ענין הגאולה, גאולה כפשוטה, למטה מעשרה טפחים, ע״י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, באופן ד, „אחישנה“¹⁷⁹, „ארו עם עניי שמיא“¹⁸⁰, מכיון שנמצאים במצב ד, „זכור“¹⁸¹,

במהרה בימינו ממש.

כא. עתה יגשו ה„טנקיסטים“ לקבל שטרות של דולר, כדי לחלק שטר של דולר לכאור״א מהנמצאים כאן, על מנת לתת לצדקה.

ויה״ר שיתקבלו כל הדברים שנאמרו לעיל, ובפרט – שהדברים שנאמרו הן העתקה בע״פ מהמבואר בספרים, כך שכאור״א יכול לעיין בפנים.

וכאמור, שברגעי הגלות האחרונים ילכו „מחיל אל חיל“¹⁸² בכל עניני טוב וקדושה, וכל זה ימהר עוד יותר את ההליכה באופן ד, „קוממיות“¹⁸³ לארצנו הקדושה, ע״י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

[כ״ק אדמו״ר שליט״א נתן שטרות של דולר ל„טנקיסטים“ שיחיו, כדי לחלקם בין הנאספים שי״ – על מנת לתת לצדקה].

— ובפרט כאשר ענין האחדות הוא בגלוי ע״י ג׳ העמודים דתורה תפלה וצדקה – תפלת מנחה בציבור, קריאת התורה וההפטורה, וכן ענין הצדקה – ע״י חלוקת שטרות של דולר, ברבים ובציבור, על מנת לתת לצדקה, בהוספה מדילי –

אזי בכחם וביכלתם לפעול שגם בארץ מצרים יהי מעמד ומצב ד, „ויחי יעקב בארץ מצרים“, חיים אמיתיים, ע״פ „תורת חיים“ הקשורה עם „אלקים חיים“, כפי שנמשכים ב„ארץ החיים“ הרוחנית – בכל מקום מושבם של בני״,

ועד שזוכים לבוא ל„ארץ החיים“ הגשמית, ובפשטות – ש„בנערינו ובזקנינו גוי׳ בכנינו ובכנותינו“, שלימות העם, ביחד עם שלימות התורה ומצוותי, באים לארצנו הקדושה,

ובאופן דשלימות הארץ, לכל לראש – כיבוש ארץ שבע אומות, אשר בדרכי נועם ובדרכי שלום מחזירים הם את כל חלקי ארץ ישראל שלא נכבשו עדיין,

— עי״ז (ופשיטא) שבני״ מחזיקים בתוקף את כל השטחים שהקב״ה כבר נתן להם, ונתן להם מתוך נסים גלויים, עד כדי כך, שאפילו עמי הארץ אמרו ש„הפליא ה׳ והגדיל לעשות בארץ“ –

ונוסף לזה – „כי ירחיב ה׳ אלקיך את גבולך“¹⁷⁷, ארץ קיני קניזי וקדמוני¹⁷⁸.

וכל ענינים אלו – בשעתא חדא וברגעא חדא, כך שמ״עשרה בטבת“

(179) ישעי׳ ט. כב.

(180) דניאל ז. ג.

(181) סנהדרין צח. א.

(182) ל׳ הכתוב – תהלים פד. ה. וראה ברכות

בסופה. ש״ע אדה״א אר״ח רסקניה.

(183) בקומה זקופה (פרשי׳ בחוקותי כו. ט.

ובתיב״ע שם).

(177) ראה יב. כ.

(178) ספרי עה״פ. פרשי׳ שופטים יט. ח. רמב״ם

הל׳ רוצח ושמירת נפש פ״ח ה׳ד.

מסעי לליובאויטש

קטעים בפרסום ראשון מיומנו של הת' יוסף הרטמן "מסעי לליובאוויטש תשרי ה'תשכ"ג"

פרק א' "שהחינו"

ב"ה, יום ג' כ"ו באלול ה'תשכ"ב השעה 12:10:

"...ברוך... שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה..."

ההתרגשות עצומה. זכיתי לטוס בפעם הראשונה אל כ"ק האדמו"ר שליט"א - הרבי מליובאוויטש!

ברגע זה, המטוס מתרומם ברעש אדיר מעל הקרקע של שדה-התעופה בלוד. פעם ראשונה בחיי שאני ממריא במטוס, ענק. תל אביב רבתי נראית מתחתינו... הנה הים הגדול על מרחביו הכחולים פרוש למטה... שלום לארצינו הקדושה הנמצאת כבר מאחור. במהלך הנסיעה מקריא "הזוכה בגורל" הרה"ח אברהם לידר מכפר-חב"ד את שיעור חת"ת בתניא ובחומש. השתתפנו ב"מבצע-תפילין" לנוסעים...

"מה גדלו מעשיך ה'..." עברנו כרגע מעל ה"מונט-בלאן" הגבוה בהרי אירופה... שוויץ המושלגת מתחתינו, הרים מפורצים ומבותרים, אגמים קסומים, מפלי מים גועשים. ממש נפלא! העיקר אנו מתקדמים לעבר היעד שלנו: המפגש עם הרבי!

חניה בשדה התעופה בפריס. פגישה מרגשת עם אנ"ש שי' הממתינים לנו ומעבירים מידע ושליחויות ל'770'.

שוב המראה ואנו מנצלים את הזמן ללימוד מאמר חסידות.

2:00: לאחר חצות לפי שעון ישראל. אנו מעל ניו-יורק! לא יאומן! העולם כה קטן. האמנם אני חולם בהקיץ? מיליוני אורות "הכרך הענק" מהבהבים... כבישי ענק, גשרים עצומים מתוחים על נהרות המקיפים את העיר... עוד מעט קט ונזכה להגיע ל"בית חיינו" ל"770"...

נחתים בשדה התעופה בניו-יורק. גשם קל מקבל את פנינו... עשרות מאנ"ש והתמימים ממתינים לנו באולם קבלת הפנים. (באותם ימים היה זה דבר נדיר - לקבל קבוצת אורחים מארץ הקודש) ב"ה נוסעים לאיסטרען פארקווי...

10:30 בלילה, יום ד' ז"ך באלול.

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו".

כ"ק אדמו"ר שליט"א חיכה והמתין בתפילת ערבית עד שהקבוצה מאה"ק תגיע! שקט מוחלט שרר באולם התפילה "הזאל הקטן"... לפתע נפתחת דלת חדר היחידות והרבי נכנס... אנו מברכים "שהחיינו" בשם ומלכות בהתרגשות רבה... לפני התפילה הרבי סקר במבט חד וחודר את כל הנוכחים... מבטו הבהיר והקדוש בוחן כליות ולב... ניכר במבטו כי הוא מכיר אותך ויודע הכול אודותיך... לאחר התפילה מחלקים את האורחים לאירוח אצל משפחות אנ"ש שי'. נפל בגורלי להיות אורחו של הרה"ח אי"א נו"נ רבי מרדכי גרונר שי' (אביו של מזכיר הרבי הרה"ח הרב ליבל גרונר שי') זוגתו הרבנית מנוחה רחל שתחי' היא בת דודה ראשונה של סבתי הרבנית רייזל שושנה הרטמן שתחי'.

יום ה' כ"ח באלול:

השכמנו לקום, למרות העייפות הרבה, מקוה, ברכות השחר. בשעה 7:00 סליחות עם הרבי בפעם הראשונה. שמתי לב כי תנועותיו של הרבי מדויקות להפליא, התנועות בעת התפילות שחרית, מנחה וערבית דומות.

פרק ב' ההתוועדות הראשונה עם הרבי

יום ה' כ"ט באלול תשכ"ב

הפתעה! הרבי יצא ל"התוועדות" מיוחדת לכבוד האורחים מאה"ק ת"ו ולרגל יום הולדתו של כ"ק אדמו"ר "הצמח-צדק". 9:15 בערב בדיוק נמרץ. האולם למטה (באותם הימים היה זה "האולם הגדול" ששטחו כשליש מהאולם של היום). הצפיפות גדולה, הדוחק רב מאוד. אנו הבחורים עומדים מצד שמאל של הבימה. האברכים הנשואים עומדים מצד ימין של הבימה, בתווך מסביב לשולחנות מכוסים במפות לבנות יושבים זקני החסידים. מאחורי כיסאו של הרבי יושבים עשרות רבנים, "משפיעים", ראשי ישיבות קשישים בעלי זקנים לבנים. "שָא... שָא..." הרבי נכנס בצעדים מהירים ותופס את מקומו. הרבי פותח בשיחה על דבר מעלתה של הכנסת-אורחים הגדולה מקבלת פני השכינה.

עוד הפתעה: הרה"ח ר' יעקב פלס שי' מ"כפר חב"ד" מוסר את מפתח העיר קרית-גת לכ"ק האדמו"ר שליט"א. הרבי-מקדיש שיחה מיוחדת לעניין המפתח

"הסוגר ופותח את העיר... כל העיר תהיה שייכת לעניני א-לוקות וקדושה". וממתנה למתנה: מעלים תשורה לרבי שליט"א – "סטנדר" חדש, פרי יצירתם של תלמידי ב"ס לנגרות בביה"ס למלאכה כפר-חב"ד, בהם תלמידים שלי הלומדים אצלי חסידות. "ההתוועדות" מסתיימת בערך בחצות הלילה ואנו נשארים ל"חזרה" עד 2:00 לפנות בוקר עם ה"חוזר הראשי" הרה"ח יואל כהן שי'. הבחורים התמימים מסייעים, מתקנים, משפצים, בעיקר מתבלטים ר' ישראל פרידמן והת' בערל ליפסקר.

יום ו' ערב ר"ה תשכ"ג:

קמנו מוקדם. כרגיל טבילה במקוה ורצים ל-770'. היום ה"סליחות" למטה באולם. הגיעו הרבה מאנ"ש שי'. מקומו של הרבי בפניה המזרחית-דרומית. לאחר הסליחות, התקיימה התפילה עם הרבי במנין של הישיבה ב"זאל" הקטן למעלה... בסיום התפילה, דוחק, צפיפות כולם רוצים לראות ולשמוע את "התרת-הנדרים", הרבי פנה למנין המכובדים והזקנים ואמר להם "יישר כוח"... אז פנה לכל הקהל ואמר: "כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה"...

עברנו ומסרנו "פדיון-נפש" ביד רוטטת ובלב נרגש... ומיד נוסעים ל"אוהל". תפסתי "טרמפ" עם ר' שמואל בליז'ינסקי שי' בנו של "המשפיע" שלי ברמת-יצחק הרה"ח וכו' ר' מאיר בליז'ינסקי שליט"א, אשר זכיתי ללמוד אצלו חסידות מגיל 14 כאשר נוסד ביכנ"ס חב"ד ברמת יצחק, רמת גן, ברח' עוזיאל 5. התחלנו לומר את "המענה לשון", הנחנו פ"נ (פדיון נפש) ולפתע רחש-לחש "הרבי מגיע"... הרבי נכנס לשטח מסביב למצבת-האבן לכ"ק האדמו"ר רבי יוסף-יצחק נ"ע. מאחוריו המזכיר הרה"ח ליבל גרונר ובידו שלוש חבילות גדולות ובהם פני"ם מכל רחבי-תבל. הרבי נעול בנעלי גומי כחולים. הוא עמד בצד מערב ופניו לכיוון מזרח. כל הנטל של צרות הכלל והפרט על כתיפיו. שלושה "שקים" של חבילות צרות. מי יודע כמה דמעות נשפכו בעת כתיבת הפני"ם? כמה זקוקים לרפואה שלימה?! כמה זקוקים להיפקד בזרעה חייא וקיימא?! כמה זקוקים למצוא את בן\בת זוגם?! "צדיק גוזר והקב"ה מקיים".

ליד "האוהל" גילתי את קברו הרענן של ידידי וחברי התמים נחמיה פומרנץ ז"ל. למד עימנו בלוד. עלה והתעלה בקדושה ובחסידות ומצאו את מותו בטביעה באגם... על מצבתו כתוב: "פ"נ איש תם וישר. נפטר ג' באלול תש"כ.

ראש השנה תשכ"ג.

זכיתי לעמוד קרוב ליד כ"ק הרבי שליט"א ולראותו בתפילתו הק'. בשני הלילות של ראש השנה התפלל לפני העמוד ר אברהם שי לידר מכפ"ח. שחרית- התפלל הרה"ח שניאור זלמן דוכמן ומוסף הרה"ח שמואל זלמנוב. הרבי התפלל מתוך מחזור גדול וישן. היה מונח על הסטנדר גם תהילים גדול 'הל-אור'. על הסטנדר היה מונח גם שעון-יד. כסאו של הרבי יפה מאוד, מרופד בקטיפה אדומה, פיתוחי-עץ רבים במשענת. שמתי לב, כי בסיום תפילת שמו"ע הרבי פוסע אחורנית, מתחיל ברגל שמאל. עומד בסיום ג' הפסיעות... אח"כ חוזר ברגל ימין. במודים דרבנן: כורע מעט בהתחלה ואח"כ כורע שוב. כן, שמתי לב, כי הרבי מקפיד כי הטלית תהיה בדיוק באמצעה על כתפיו הק'. הוא מיישר את הציציות מלפניו ומאחוריו. לעיתים מחזיק את כל ארבעת הציציות. עד אחר שמו"ע הרבי נשאר לעמוד.

בתפילת ליל ב', מוצש"ק אור לב' תשרי וכן בכל תפילות ב' דר"ה, אמר הרבי קדיש, לע"נ גיסתו וגיסו, הרה"ח מנחם מענדל הורנשטיין וזוגתו הרבנית שינא הי"ד, בת כ"ק אדמו"ר הרי"צ. הם היו אזרחי פולין. ביום ב' דר"ה שנת תש"ג נרצחו ע"י הנאצים ימ"ש. כל מאמצי ההצלה עלו בתוהו.

פרק ג' תקיעת-השופר:

ביום ב' דר"ה שחל ביום ראשון, זכיתי לשמוע תקיעת שופר, לראשונה בחיי, מכ"ק אדמו"ר הרבי. השופר קטן ושחור, אמרו לי שזהו שופרו של כ"ק אדמו"ר מהר"ש. הרבי מחזיקו בידיים קמוצות, באגרופו בידו הימנית, ושתי אצבעות ידו השמאלית מניח על פיו הק'. השנה יצאו תקיעות מצוינות וברורות. שלושת חבילות הפני"ם, מונחים על השולחן. בין תקיעה לתקיעה מכסה בטליתו את הפני"ם. פניו הקדושות להבים, ומראה נורא הוד, דממה... הלחץ והצפיפות

קשים מנשוא, אי אפשר לתאר את המעמד הק' והנשגב של התקיעות.

פרק ד' צועדים עם הרבי לתשליך.

...כאלף וחמש מאות חסידים, זקנים וטף, מסודרים בשתי שורות ארוכות. הרבי שליט"א, נשיא דורנו צועד בראש, כמלך בראש צבאו. כולנו ב"מארש נפולאון" אחריו. עשרות משוטרי ניו-יורק שומרים על הסדר ומאבטחים את האירוע. עוצרים את התנועה עד שכל התהלכה הארוכה עוברת. צועדים לפארק הענק בסוף שדרות איסטרען פארקווי, שם ליד האגם נאמרת תפילת ה"תשליך"... מיד לאחר מכן, נוטלים ידיים, לפי הוראת הרבי, להתוועדות ר"ה. מאמר, שיחות, וחלוקת כ"כוס של ברכה" (המאמר והשיחות, ב"ה, הודפסו ופורסמו)

פרק ה' היחידות הראשונה.

"ביום ד' בלילה אור לו' בתשרי ה'תשכ"ג תכנסו ליחידות", כך הודיעו לנו מהמזכירות. באותם שנים היה נהוג שהאורחים מחו"ל נכנסים ליחידות פעמים. פעם ראשונה "בין כסה לעשור" ופעם שניה לאחר החגים לפני הנסיעה חזרה למקומם.

ההתרגשות רבה מאוד... ידוע, שהיו חסידים שהחשיבו את יום בואם לליובאוויטש כיום הולדתם. אחרים, החשיבו את היחידות הראשונה בחייהם כים הולדתם הרוחני. טובלים במקווה, מחליפים בגדים, אומרים תהילים וכו'. שלוש שנים הכין אותנו המשפיע הדגול והנערץ הרה"ח ר' שלמה חיים קסלמן, בישיבת תומכי תמימים בלוד לרגעים האלו. צריך לטהר את המחשבה, דיבור ומעשה. הרבי יודע עליך את הכל, בין אם סיפרת/כתבת ובין אם לא סיפרת ולא כתבת: ביחידות" מתקשר החסיד אל הרבי בנפש, רוח ונשמה שלו, עד לחיה יחידה.

עומדים ב"גן עדן התחתון", כך נקרא ה"חדרון" לפני חדר הרבי. חגורים באבנט מתחת לחליפה. התור ארוך. אנשים נכנסים ויוצאים, כל אחד מספר דקות. בחורים תמימים דקה או שתיים. נכנסתי בשעה 10:35 בלילה. זכיתי להיות בקודש פנימה כעשר דקות! אמרו לי שזה נקרא זמן רב. היות והנני מנהל את"ה – (איגוד תלמידי הישיבות) היו לי כמה שאלות כלליות.

כולי רועד מהתרגשות, הגשתי את הדפים עם הדוחות והשאלות. כאשר הרבי שליט"א קרא במהירות את הדפים. הספקתי להעיף מבט מסביב. ארונות עם ספרים, ריהוט עתיק ופשוט. הרבי יושב באלכסון, ליד השולחן, בצד מזרח. הרבי ענה לי באידיש (תרגמתי לעברית באופן חופשי לפי זכרוני):

תוכן היחידות הראשונה:

שאלתי האם להתחיל להניח תפילין ר"ת? (באותם ימים לא היה נהוג להתחיל 'אוטומטית' מגיל 13 כפי שנהוג היום)

התשובה: " בהנוגע לתפילין דר"ת, זהו דבר נכון מאוד, צריך להזמין ולהתחיל להניח. בינתיים הרי יש חול המועד סוכות שלא מניחים, אם כן אפשר לשאול ממישהו ולהניח ואפשר להתחיל כבר מעכשיו..."

"בהנוגע למכתבים-פ"נ מ"שדה-חמד", "כפר הרא"ה" וכו'. אכתוב להם לחוד".

"בהנוגע לפעילות עם תלמידי ישיבות-תיכוניות (או התיכונים), בודאי שצריך לפעול כמה שאפשר. כמובן לא להפסיק עם תלמידי ביה"ס. אם יש כח חדש שיכול לפעול צריך להכניסו לפעולה. כמובן שלא צריך להפסיק פעילות במקום אחד, כדי להתחיל במקום שני. אלא יש לפעול ולהתרכז בפעולה על כאלו שהם "טופח על מנת להטפיח" ושאפשר למשכם לישיבה (?)...(לא זוכר המילה המדויקת).

התבקשתי ע"י ידידי מנהל קייטנת גן ישראל, ידידי הרה"ח יצחק-("איצקה") גאנזבורג לשאול:

האם כדאי להביא לקייטנה בכפר חב"ד ילדים מחו"ל? (באותם שנים רכזתי את קייטנת "גן-ישראל" בכפר חב"ד)

הרבי ענה:

"בהנוגע לקייטנה בכפר-חב"ד –להביא ילדים מחו"ל- זוהי אחריות גדולה ותוכנית של פיזור הנפש, תהיינה הוצאות גדולות ולכן לא כדאי..."

" בהנוגע לש.א.... צריך לעיין במכתבו ואז אוכל לענות לו בפרטי פרטיות".

" בקשר לרשימות הפ"נ אזכיר על הציון".(הכנסתי רשימת שמות לרפואה שלמה)

הקדמה לשאלה 7:

קבלנו "היתר יציאה" מהצבא לחודש וחצי בלבד, חברי הטוב, התמים דוד קרץ ואנוכי (שאבדלח"ט) הצבא בשום אופן לא הסכים שנשאר שנה ולפחות חצי שנה. שאלתי את הרבי מה ניתן לעשות ובקשתי ברכה.

תשובת הרבי:

" בהנוגע להארכת זמן שהותכם כאן לא מתאים שאתם תפנו בעצמכם, כיוון שזה סותר למה שחתמתם". (הערה; החתימו אותנו בלשכת-הגיוס שלא נבקש הערכת זמן להשאר ללמוד ב"770") "גם המודעה איננה מבטלת לגמרי את החתימה ולכן טוב שתפנו לנריה או לוולף שהם ובקשו עבורכם ממר ניב"... (מנהל לשכת הגיוס).

..."ה' יעזור שפעולותיכם בהפצת המעינות בכלל, ובפעולות עם הנוער ביחוד ועם הקייטנה, יעמדו בכל המצטרך ובכל הענינים בגשמיות וברוחניות"... הרבי סיים. בכך, הסתיימה היחידות הראשונה. צעדתי אחורה כנהוג.

כשבעים איש נכנסו במשך הלילה. קבלת האנשים ליחידות הסתיימה בשעה 3:30 לפנות בוקר. מיד הלכתי לפינה שקטה וכתבתי את כל הנ"ל. לאחר מכן התוועדנו עם המשפיע הרה"ח דוד רסקין (ז"ל) ועם התמימים. כל אחד שיצא התבקש לספר "משהו" מהקודש פנימה...

פרק ו' ערב יום כיפור תשכ"ג.

זכיתי לקבל "לאקח" מהרבנית הצדקנית מרת חנה .

..."לאן אתה הולך?" שאל אותי התמים הרב משה גרונר. השבתי לו: "אני הולך לקנות נעלי גומי ליום כיפור". היה זה ברחוב קינגסטון . "נעלים תשיג גם אחר כך, בוא איתנו עכשיו" השיב לי ר' משה. הצטרפתי לחבורה קטנה של זקני החסידים, ביניהם מזכירו של הרבי נשיא דורנו, הרה"ח לייבל גרונר. הסתקרנתי. שוב שאלתי: "לאן אנו הולכים" ? "עוד מעט תדע" הוא עונה לי.

כעבור צעידה קלה אנו מגיעים לבית צנוע ברחוב פריזידנט 1418 פינת קינגסטון עולים במדרגות ורק אז לפני הכניסה לדירה, הוא מגלה לי: הולכים לקבל עוגת דבש, "לעקח" מהרבנית הצדקנית מרת חנה- אימו של כ"ק הרבי נשיא דורנו. אשת הגאון המקובל הצדיק והחסיד רבי לוי יצחק שניאורסון זצ"ל. הרבנית קיבלה את המשלחת במאור פנים ובחיוך.

עיניה מביעות פיקחות וטוב לב, חוכמה וחסד. דמות אצילית ביותר, חן- מלכות עם חוט של חסד וענווה על פניה. זכיתי בזכות נדירה ביותר, ב"ה. לראות את הרבנית הצדקנית, אם המלך לקבל את ברכתה הקדושה: "גמר חתימה טובה לשנה טובה ומתוקה" בצרוף פרוסת "לעקח", כפי המנהג העתיק שמבקשים "לעקח" בערב יום כיפור, אם ח"ו נגזר על האדם לבקש מתנת בשר ודם ייצא בזה ידי חובתו. הייתה זו הפעם הראשונה והאחרונה בה זכיתי לראות את הרבנית הצדקנית, אישה בעלת מסירות נפש ללא גבולות למען בעלה הגאון המקובל הצדיק רבי לוי יצחק שניאורסון ולמען הפצת היהדות והחסידות באותן שנים אפלות, מעבר ל"מסך הברזל"..

ה"איכה" הפרטי שלי:

בליל שמיני עצרת, כידוע מתקיימות "הקפות" בבית חיינו. אז האולם היה שלישי מגודלו היום. כידוע רק בשנת תשכ"ח הרחיבו אותו לגודלו הנוכחי. הדוחק היה גדול, קשה לתאר את הצפיפות והלחץ של המוני האורחים ותושבי המקום כולם רצו לעמוד קרוב אל הרבי. זכיתי לתפוס מקום קרוב ליד ארון הקודש, מול הרבי ולחזות בפניו הקדושות והמאירות. השמחה הייתה עצומה. לראשונה בחיי ראיתי שמחה כה אדירה, למעלה מכל ההגבלות. בשעת ההקפות הרבי הסתובב לקהל ו"ניצח" בידיו הקדושות על השירה שבקעה בעוצמה ובהתלהבות, עד כלות הכוחות, מפי אלפי הנוכחים.

...לפתע, לפני ההקפה השניה הנני רואה את הרבי מפסיק לעיין בסידורו או בספרו, שהיה מונח על הסטנדר שלפניו. כידוע הרבי עמד כאשר פניו הקדושות מופנות לצד מזרח, אל הקיר. הרבי הסתכל על הבחורים שעמדו מסביב, פנה למזכיר הרה"ח הרב לייבל גרונר שי ושואלו: "אוו איז יוסף הרטמן?!" תרגום:

היכן יוסף הרטמן?!

אני שומע את המשפט הזה וקופא על מקומי...

צמרמורת אחזה בי. אולי אני טועה וזהו סתם דמיון... ואז הרבי שואלו שוב את השאלה הנ"ל. המזכיר הריל"ג מתחיל לחפש אותי

ובהשגחה פרטית אני עומד מולו ליד ארון הקודש. האנשים שהסתירו אותי זו לצד כדי שהרבי יראה אותי... הרבי מסתכל עלי בעיניו הטהורות והחודרות, בפנים מאירות, מחייך חיוך רחב, החיוך הידוע "ששווה מיליונים" כפי שאומרים החסידים... והוא מסמן לי בידו, מלמטה למעלה להיות יותר בשמחה... הבחורים פינו לי מקום כדי שאגש לשורה הראשונה ליד הבימה. אך הרבי רמז לי להישאר במקומי ולהיות בשמחה... אני עדיין המום מעצם הזכרת שמי במעמד קדוש ומרגש זה... והנה עוד אפתעה... הרה"ח ר' זלמן דוכמאן האחראי על חלוקת ספרי התורה להקפות קרא בשמי. לאחר ששמע שהרבי שאל עלי "אוו איז יוסף הרטמן?!". מכבדים אותי בהקפה השניה עם ספר תורה. לשמחתי אין גבול! הרה"ח בנימין אלטהויז מוציא את ספרי התורה מארון הקודש ומוסר לי ספר תורה. תמים, בחור צעיר, בן עשרים ואחת, לא נשוי, מקבל הקפה אצל הרבי ובנוכחותו!!!..... . אחר כך מספרים לי אנ"ש והתמימים ה"אמריקנים" שהכירו אותי כי זה דבר נדיר ביותר שבחור יקבל הקפה אצל הרבי. עד היום כשאני מהרהר בעובדה המופלאה הזו אינני יודע במה זכיתי?!.....

הערה: חלפו מאז חמישים ושתיים שנים.

לעיתים קרובות אני משחזר את הרגעים הגדולים הללו, כאשר מבין כל האלפים שהשתתפו בהקפות הרבי שאל: "היכן יוסף הרטמן?!"

ידוע הסיפור על השאלה "אייכה?!" שנשאל כ"ק רבנו הזקן בעל התניא והשולחן ערוך ע"י השר הרוסי. השאלה שהצילה אותו מכלות הנפש וכו'. (עיין שיחת הרבי נשיא דורנו בשם חמיו כ"ק אדמו"ר הרי"צ נ"ע)

מי אני שאנסה להידמות בכלל לאותה סיטואציה. אך, זהו ה"אייכה?!" שלי הפרטי =האישי. המשפט ששינה את חיי!!! המשפט שנתן לי עוצמות רוחניות כבירות, שנטע בי שמחה גדולה ואנרגיה עצומה, להשתדל לבצע את רצון הרבי. אם זה בלימוד הנגלה והחסידות, בעבודת הבורא, או ב"מבצעים" השונים. כעבור שבע שנים לצאת לשליחות לנחלת הר חב"ד, (בשנת תש"ל) בכוחו של המשלח

כדי לייסד ולנהל את ביי"ס למלאכה. שקיים, ב"ה עד היום, והציל מאות נערים מהתדרדרות ל"רחוב"...

אנ"ש והתמימים הידידים הקרובים שלי, "ניחשו" מדוע זכיתי לקירוב הנדיר והמופלא הזה. חלק אמרו לי כיון שאתה דור שביעי לכ"ק אדמו"ר הזקן בעל התניא והשו"ע. אחרים אמרו כיון שנסעת לשליחות רחוקה במסגרת "שמחת בית השואבה". אכן, נסענו, ידידי הרב התמים דב טייכמן שליט"א ואנוכי עם קבוצה מאנ"ש המקומיים לעיר פרווידנס ליד בוסטון.

לאחר שהתוועדנו שם בסוכה, דברתי בלשון הקודש, השליח המקומי הרב החסיד שמואל דוד גורקוב בקשנו להישאר ללון אצלו. למחרת לקחנו עימו לבית הספר היהודי בו לימדו בעברית. עברנו בין הכיתות ודברנו בעברית על החגים על הרבי ועל חסידות חב"ד. כתבתי דו"ח לרבי שהסב לו נחת רוח. הוא ענה לנו להמשיך בקשר איתם וכך עשינו... חזרנו ל "770" לפני החג. בוודאי, הרבי שם לב להיעדרותך במשך יומיים וחצי וזו הסיבה הגשמית-הגלויה, כך הסבירו כמה חברים. ידידים אחרים אמרו לי: הרבי רצה פשוט לרומם אותך ממצבך הרוחני שתזכור תמיד "אייכה"? מי אתה?! מה תפקידך בעולם?! לשם מה ירדה נשמתך לעולם?!

יתכן והם צודקים, יתכן שכולם צודקים...

חמישים ושתיים שנים המשפט הזה מהדהד באוזני. הנני מעלה בזיכרוני את הרגעים הנעלים, הקדושים והנפלאים הללו. כמובן וגם פשוט שמילים אלו נוסכות בי עוצמה רוחנית פנימית לפעול ולהפעיל אחרים בהפצת המעיינות חוצה... זו חוויה אחת מיני רבות באותו חודש תשרי ה' תשכ"ג המיוחד...

הרבי קורא מחשבות חסידינו:

בין החוויות המרגשות והנדירות שחוויתי באותו תשרי מפורסם תשכ"ג. רשומה בזיכרוני חוויה מיוחדת במינה, שלא פורסמה עדיין. לאחר אחת ההתוועדויות במהלך החודש, (אינני זוכר כרגע איזו מהן) סיפר לי ידידי היקר הרה"ח אלכסנדר בונין ששינה את שמו לבן נון, (ז"ל). שאבדלח"ט- למרות הבדלי הגילים הגבוה בנו, היו לנו קשרים אישיים מצוינים, הקשרים נוצרו כתוצאה מעבודתי כמנהל א.ת.ה.=איגוד תלמידי הישיבות, בשנות לימודי בישיבת תומכי

תמימים בלוד. כן, הרציתי והתוועדתי במוסד "בתינו" ברעננה אותו ניהל יחד עם רעייתו, במסירות ובאהבה מרובים, במשך עשרות שנים.

נכחתי בעצמי בהתוועדות זו. הרבי כדרכו בקודש חזר "מאמר" ושיחות קודש. בין שיחה אחת לשנייה, כאשר הקהל הקדוש, שרו ניגונים, הרימו כוסית "לחיים" לרבי והוא ענה "לחיים ולברכה". פתאום הרבי פנה להרה"ח אלכסנדר בן נון וקרא לו בשמו: (ואמר לו את המשפטים הבאים, לפי זיכרוני)

"אלכסנדר בונין, פארגעס אף רעננה, פארגעס אף מוסד ביתינו, איצטער דו ביסט דא!!" "דארטאן איז אלץ בסדר!!"!!! תרגום חופשי שלי: "אלכסנדר בונין, תשכח את רעננה, תשכח את מוסד בתינו עכשיו אתה פה. שם הכול בסדר!!"!!!..... רוב מוחלט של הציבור לא שמע את הדברים ולא ידע במי המדובר. כיון שהכרתיו היטב ניגשתי אליו מיד לאחר ההתוועדות ושאלתיו לפשר הדבורים "המוזרים" ששמענו עכשיו.

ר' אלכסנדר היה יהודי יקר, בעל רגש- חסידי חם, למד בצעירותו בליובאוויטש. הוא מספר לי בהתרגשות רבה:

"באמצע אחת השיחות שנשא כ"ק האדמו"ר, עלו במוחי מחשבות שונות. אני יושב כאן בבית חיינו, נהנה מהשיחות, המאמרים וההתוועדויות הנפלאות והמרוממות נפש, אשתי מרת צפורה, נושאת לבדה בכל הנטל הכבד של אחזקת המוסד הפנימית, הן בבעיות הגשמיות והן בבעיות הרוחניות". הוא היה בהתפעלות עצומה ואמר לי: "הרבי קרא את מחשבותיי באמצע השיחה".... יושבים כאן מאות ואלפים אורחים, הרבי אומר שיחות ויודע מה חושה חסיד פלוני בעת מעשה.... כל ההסברים מיותרים...

סיכום קצר שלי:

"פשוט מדהים להיווכח בכל פעם, מחדש בקדושתו וצדקותו של רבנו נשיא דורנו, מעבר לאהבת ישראל העצומה שלו, ללא שום הגבלות, על דאגתו האישית לכל חסיד, כאל בנו יחידו ממש"....

ברכה מיוחדת ביום ההולדת שלי:

במוצאי שמחת תורה, לאחר התוועדות ארוכה שמחה ומרוממת נפש, התקיימה

חלוקת "כוס של ברכה" כנהוג. חברים אמרו לי כאשר תעבור לקבל כוסית יין תזכיר כי היום יום הולדתך.

למרות המהירות בה נעשית חלוקת "כוס של ברכה", אמרתי לרבי באידיש: "היינט איז מיין יום הולדת" תרגום= "היום הוא יום הולדתי".

הרבי שאלני: בשמחת תורה או באיסרו חג? הערה שלי: נולדתי במוצאי שמחת תורה בארץ ישראל, אור לכ"ג בתשרי. בארץ חל "איסרו חג" וכך כתבתי לרבי בשנים הקודמות כאשר בקשתי ברכה ליום הולדתי. אך בחו"ל זה חל בשמחת תורה.

השבתי: "היינט"=היום.

הרבי מזג לי יין בידו הקדושה לתוך הכוסית שהחזקתי בידי ואמר: "זאל זיין א פרייליכע יאר, א יאר פון לימוד התורה, און זאל די תורה זיין פרייכלאך פון דיר" סיים בחיוך נפלא. תרגום: "שתהיה שנה שמחה. שנה של לימוד התורה, ושהתורה תהיה שמחה ממך"...

מכתבי הרבי

הרטמן-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליזכאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

האברך יוסף שי

ב"ה, כ"ב מ"ח תש"כ
ברוקלין

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מח"י חשון, בו כותב ר"פ
מאשר עבר עליו מעת מכתבו האחרון, וכך סורי הלימוד בנגלה
ובחסידות.

ויהי רצון שיצליח בזה הלוך והוסיף הלוך ואור
ויהי הלימוד כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, גדול תלמוד
שמביא לידי מעשה, ופעולותיהם בהפצת המעיונות תעמוד להם להצלחה
בעניניהם הם, בלימוד התורה וקיום המצוות מתוך בריאות הנכונה
ושמחה וטוב לבב, ומובן וגם פשוט שזהו הצנור והכלי לברכות השי"ת
והצלחתו לבני המשפחה, ותקותי חזקה שיששר טוב גם מהטבת בריאות
בני משפחתו הוא.

במ"ש אודות חבריו הנמצאים בצבא, בטח יעוררם שיבואו
בקישור עם הרב צבאי שלם, שיעזור להם לפתור כמה בעיות.

בברכה לבשו"ט בהאמור ובפרט מהטבת בריאות אמו תחי'
וכמדומה כבר כתבתי, שככל שתחזוק בבטחונה בהשם יתברך בורא עולם
ומנהיגו המשגיה על כאו"א בהשגחה פרטית, בודאי שיוטב מצבה בבריאות
ויתוסף בהצלחת הספול הרפואי שלה, ובטח גם הרופא שלה יאשר דברי
האמורים, ורואים זה במוחש.

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

זהו המכתב הראשון מהרבי. הרבי תיקן בכ"ק:

"לא...שתבטל" אותיות ל' ש'.

במילה "האמיתית" הרבי הוסיף האות ת'.

בשורה המתחלת "דומה", הרבי הוסיף ה' למלה "הענין".

בשורה אחריה הוסיף הרבי למלה נפשי האות ה', "הנפשי".

בשורה המתחלת "סו"ס", הרבי הוסיף את האות ת' "תוסיף זו".

הרטמן-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ה' אלול תשכ"א
ברוקלין

האברך יוסף ש"י

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מכ"ה מנ"א, ר"פ ודו"ח מהקייטנא פאר בכפר הב"ד.

ואשר חלקו וחלק המדריכים שיהיו בחוככי כללות ההנהלה ש"י לעסוק בהאמור, שנקודתה הפנימית, קירוב לבן של בני ישראל לאבינו שבשמים,

וידוע פתגם הבעש"ט, אשר אהבת השי"ת לבן ישראל, היא גדולה בעין ערוך מאהבת הורים זקנים לבן יהודים שנולד להם לעת זקנותם, (יהר"ב).

ובפרט שרואים במוחש, אשר הדרכת ילדים בימי החופש, שפנויים מהשפעה אחרת ונמצאים כל שעות היממה באותה האוירה ובאותה השפעה, חודרת בעומק יותר ורישומה ניכר לאורך זמן יותר, מאשר לימודם בבית הספר וכו'.

ויהי רצון אשר כמאמר רבנו הזקן (תו"א בתהלוך) שעי"ז נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, יתוסף כהלל, בלימוד לעצמו במשך זמן הבע"ל ומתוך שמה טוב לבב.

מברכה לבשו"ט ולכו"ה

הרבי מעודד ומברך להצלחה בנגלה ובחסידות ובהפצת המעיינות. מענין לציין שהרבי כתב בלשון רבים, "ופעולותיהם" ולא ופעולותיו... בשורה המתחלת "בענייניהם" הוסיף הרבי ו, "וקיום המצוות". בשורה המתחלת "בקישור" הוסיף הרבי ה' במלה "שלהם" וכן במלה "להם". ברכה נדירה לבריאות אימו שתתחזק בביטחונה וכו'. ב"ה היה שיפור בבריאותה.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ר"ח סיון ה'תשכ"ב
ברוקלין, נ. י.

האברך יוסף שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום ב' אייר.

ובסמךנו בריש ירחא תליחאי בו יהיב רחמנא אוריין תליחאי לפמא תליחאי,

יהי רצון שכאנ"א בחוך כלל ישראל ישה ויבשר טוב בכל שלשת הדברים שליחם הסולם (כפשוטו, והסולם קטן - זה האדם) שומד, תורה שבודה וגמ"ח.

וימשיך זה ויוסיף בברכת רחמנא בכל צרכי-אדם, אתם קרוים אדם, הנחלקים בשלשת הסוגים - בני חיי ומזוני ורויחי,

ובנקודה התיכונה שבכל הנ"ל הוא שנין התורה וקבלתה. וכלשוך הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר,

קבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

בברכת החג ז' אלול תש"ב
אוריין יוסף שי

בריש ירחא תליחאי: ה"ז כאלו נשלמו כל הד' שבוסות וישראל מוכנים ויטומדים לקבל התורה (תו"א לרבנו הזקן יתרו סד"ה בחדש השלישי. וראה בהוספות שם). ובפסיקתא דר"כ פסקא בחדש השלישי: ביום הזה באו מדבר סיני וכן הוא אומר היום הזה ה' אלקיך מצוך לסחות גו'. ירחא תליחאי: שבת פה, א. וראה ר' נסים גאון שם (ממדרש תנחומא). קרוים אדם: לאחר מ"ח (תורה ואין נדה י, ב). בשלשת הסוגים: ראה תקו"ז חדש (קג, ד): רוא דחלת שמהן ה"ו משולשין ומתמך בני חיי ומזוני. בני חיי ומזוני: בני מדע (הנמשך דרך חוט השדרה) חיי מחכמה מזוני מבינה (מאורי אור ב, סד. הובא בבאורה"ז להצ"צ (לא נדפס לס"ס) פ' וירא. וכ"מ בת"ו

תוכן המכתב הוא שהפעולות בהפצת המעינות צריכות להיות מתוך שמחה וטוב לבב והם המוסיפות בהצלחת הפעולות. בשורה המתחילה "והתקוה", הוסיף הרבי ה' במלה ש"ההצלחה בעבר". בשורה המתחילה "ובפרט" הרבי תיקן ס' סופית במלה "שהם". בשורה המתחילה "במבצע" הרבי הוסיף למילים "ימי ניסון" אות ד', "דימי ניסון".

הרטמן-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליזכאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

האברך יוסף שי

ב"ה, כ"ב מ"ח תש"כ
ברוקלין

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מח"י חשוך, בו כותב ר"פ
מאשר עבר עליו מעט מכתבו האחרון, וכך סורי הלימוד בנגלה
ובחסידות.

ויהי רצון שיצליח בזה הלוך והוסיף הלוך ואור,
ויהי הלימוד כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, גדול תלמוד
שמביא לידי מעשה, ופעולותיהם בהפצת המעינות תעמוד להם להצלחה
בענייניהם הם, בלימוד התורה וקיום המצוות מתוך בריאות הנכונה
ושמחה וטוב לבב, ומובן וגם פשוט שזהו הצנור והכלי לברכות השי"ת
והצלחתו לבני המשפחה, ותקותי חזקה שיששר טוב גם מהסבת בריאות
בני משפחתו הוא.

במ"ש אודות חבריו הנמצאים בצבא, בטח יעוררם שיבואו
בקישור עם הרב צבאי שלם, שיעזור להם לפתור כמה בעיות.

בברכה לבשו"ט בהאמור ובפרט מהסבת בריאות אמו תחי'
וכמדומה כבר כתבתי, שככל שתחזוק בבטחונה בהשם יתברך בורא עולם
ומנהיגו המשגיח על כאו"א בהשגחה פרטית, בודאי שיוטב מצבה בבריאות
ויתוסף בהצלחת הספול הרפואי שלה, ובטח גם הרופא שלה יאשר דברי
האמורים, ורואים זה במוחש.

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

מענינת הפתיחה, "נעם לי לקבל מכתבו"..
בשורה המתחילה "ואשרי", הוסיף הרבי "וחלק כל המדריכים".
בשורה אחריה הרבי הוסיף באותיות קטנות את המילה "זכו" לפני
"לעסוק"
בשורה "יחידם", הרבי הוסיף "להבדיל".
מתאים עם זמן כתיבת המכתב, הוסיף הרבי בסיום "ולכוח"ט".

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ר"ח סיון ה'תשכ"ב
ברוקלין, נ. י.

האברך יוסף שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום ב' אייר.

ובשמדנך בריש ירחא תליחאי בו יהיב רחמנא אוריך תליחאי לפמא
תליחאי,

יהי רצון שכא"א בחוך כלל ישראל ישה ויבשר טוב בכל שלשת
הדברים עליהם הסולם (כפשוטו, והסולם קטן - זה האדם) שומד, תורה
שבודה וגמ"ח.

וימשיך זה ויוסיף בברכת רחמנא בכל צרכי-אדם, אתם קרוים אדם,
הנחלקים בשלשת הסוגים - בני חיי ומזוני ורויחי,

ובנקודה התיכונה שבכל הנ"ל הוא שנין התורה וקבלתה. וכלשוך
הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר,

קבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

בברכת החג וזכרון זמנתי
אורי' יוסף שי

בריש ירחא תליחאי: ה"ז כאלו נשלמו כל הז' שבועות וישראל מוכנים
ויסודים לקבל התורה (תו"א לרבנו הזקן יתרו סד"ה בחדש השלישי. וראה
בהוספות שם). ובפסיקתא דר"כ פסקא בחדש השלישי: ביום הזה באו מדבר
סיני וכן הוא אומר הינם הזה ה' אלקיך מצוך לסנות גו'. ירחא תליחאי:
שבח פח"א. וראה ר' נסים גאון שם (ממדרש תנחומא). קרוים אדם: לאחר
מ"ח (תורה ואיך נדה י"ב). בשלשת הסוגים: ראה תקו"ז חדש (קג,ד):
רוא דחלת שמהך ית"ו משולשין ומתמך בני חיי ומזוני. בני חיי ומזוני:
בני מדע: (הנמשך דרך חוט השדרה) חיי מחכמה מזוני מבינה (מאורי אור
ב. סז. הרבא בביאורו"ז להצ"צ (לא נדפס לי"ט) פ' וירא. וכ"מ בת"ז

פענוח כ"ק: "ולהצלחה בעבודת הקודש חינוך על טהרת הקודש".

כפי הנראה זהו המכתב הראשון בו הרבי מברך ומביע כי על סבא לעסוק
בחינוך על טהרת הקודש.

ב"ה, עש"ק מ' חולדות, ה'תשכ"ג
ברוקלין, נ.י.

האברך יוסף שי'

שלום וברכה

מאד הנני קבלה מכתבו מיום ט"ז מ"ה.

ובענין שבועה מרשה אלה חולדות, וע"פ מאמר הירוק מעשה
אבות מימי לבנימ, הרי יש למרש ולרמז כמה פרטים מפרשה זו בחיי
כל אדם מבני ישראל.

שלכל

שהי נמשוה, נמש אחת מצד הקליטה ופס"א - עשו, ונמש השנייה
היא חלק אלוהה ממעל ממש - יעקב.

ויצא הראשון, עשו, הוא נה"ב ויצר הרע דאקרימ' עקנייהא,
ואיש שדה הוא, מחוז לעיר חלקינו והמכה.

ויעקב, נה"א ויצ"ם, איש חם, כי אמר לו בשעה החטא היה
באמנה אחוה, יושב אהליים, כמו שנצטוו לא לחשו בראש (א"א) לשבת
יצאה, והוא ע"י ישיבתו באהליים, אחלי שם ועבר, אחלי הורה
שבכהב וחורה שבעל מה, ע"י הלימוד בא לידי מעשה, מ"ע וסל"ה.
שהוא העיקר ועשה דירה לו ים' בהחזוניה.

שכן ויר"ו (ש יעקב) אזהרה בעקב עשו, כי ירדה נפ"א
למטה והחלבושה בגוף ונה"ב היא כנ"ל, כדי להקנס (ע"י קיום
הצ"ח) על השדה וצורה לי ציד ועשה לית ממעמדם ולעשות עולם
מה החתון שאין החתון למטה ממנו, דירה לו ים'.
וירדקה הורה בעקש"ם כי הריא המור וגו' עזוב העזוב גמלו.
לברר את הגוף ולזכור ולא לטברו במיגושים.

ועיב"ז ברוך ה"ה' מכל השמים ומסמני הארץ ורוב דגן והירוש
וגו', כדור"ל זה מקרא משנה הלמוד אגדה וכו', וכמסומנו מכל
השמים ומסמני הארץ ורוב דגן והירוש וגו'.

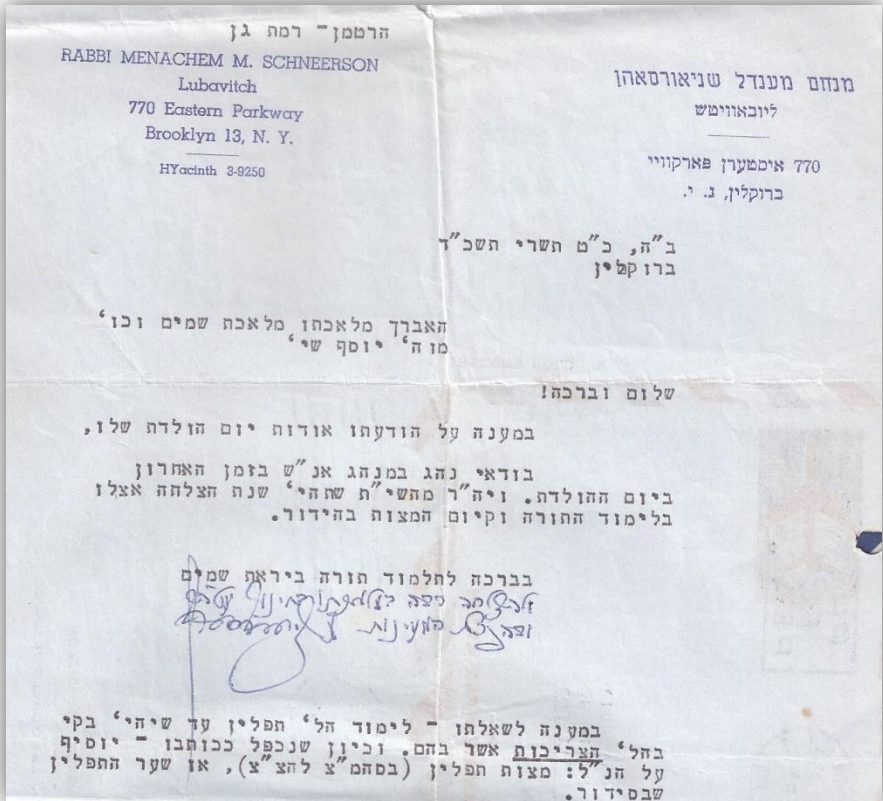
ויהי רצון שיקדים כל זה בחיי כל אחד ואחד גם עתה.

ובכללותו ישראל - בביאה משיח צדיקנו, אשר ירחיב ה' לנו.
ועד לקיום העידן ומרצה ימה וקדמה וחסונה ונגבה, ומרינו בארץ.

הרב - המעיין, וברכה לבשו'ם תפס' רחוקה

שלכל... המסו הנאי ספ"א ורש"ב. ונפשו... נפשו למעלה, בבחי' א"י
עשיה - ונפשו, בירידתן למטה להחליט בגוף ונפשו... וראה זה ב
ער, סע"ב. ג"ה ב יוצא ר... ג"ה א ויצ"ם ראה קיצורים ותערוה לתניא
ע"י מה ואילך. דאקרימ' עקנייהא ראה זה"א קעט, כ"ל. מרוב... ונפשו
כמס"ג איון שיה חרש (ירם, כו, ית). וראה זה"א קעב, א"ד ר"ה
ואם בשדה ימצא חקט"ב לרבנו חקן. ויעקב... לראת ראה חו"א ר"ה
ושלח. אחילו. אקוה הנאי ספ"ד. ע"ה. אה"ה ע"ה יושב
בכסלו - מ"ע ובל"ת ע"י ועבר (אוה"ה סע). העיקר ונפשו ראה הנאי
פל"ו ילו. ויר"ו. אזהרה בחי' (יו"ד) איהביריו (ראה ר"ה ב"ה
בכסלו - בחו"א וכו'). גאייה. מתעמיתים הוא ממך השכינה לבני
כלותו ישראל (הנאי ספ"ד. ע"ה חכ"א ע"י נא, ע"ה). חורה חבשה
היום יום מה' שבט. משה ר"ה כי הריא המור חס"ד (ספר המאמרים
ה"ה י"ג)

פענוח כ"י"ק: "בברכה הצלחה בהפצת המעינות". הרבי הוסיף את האות ו'
לפני בברכה לבשו"ט - בדפוס. ושוב הוסיף בכ"י"ק, "תמיד כל הימים".

בזמן מכתב זה, סב החתן עדיין תלמיד בתומכי תמימים. כרגיל, היה הרבי כותב את התואר "אברך" לפני שמו הפרטי. במכתב זה (ליום ההולדת) ניתוסף "מלאכתו מלאכת שמים וכו'". כפי הנראה זכה לזה כיון שהתחיל ללמד חסידות בשעות הערב בבי"ס למלאכה בכפר חב"ד. פענוח כ"ק:

"ולהצלחה רבה במלאכתו בחינוך עטה"ק ובהפצת המעניות".
"במענה לשאלתו" - המדובר בתיקון לאי הנחת תפילין דרבינו תם.

תשורה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כ"ד טבת תשכ"ד
- יום ההילולא של
רבנו הזקן -
ברוקלין, נ.י.

האברך יוסף שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה מכתבו מיום י"ז טבת,
מצו"ב העתק מכתבי לת' שי' באה"ק ח"ד
שכתה ינצלו כדבעי. ויהי רצון שיבשר טוב
גם בזה.

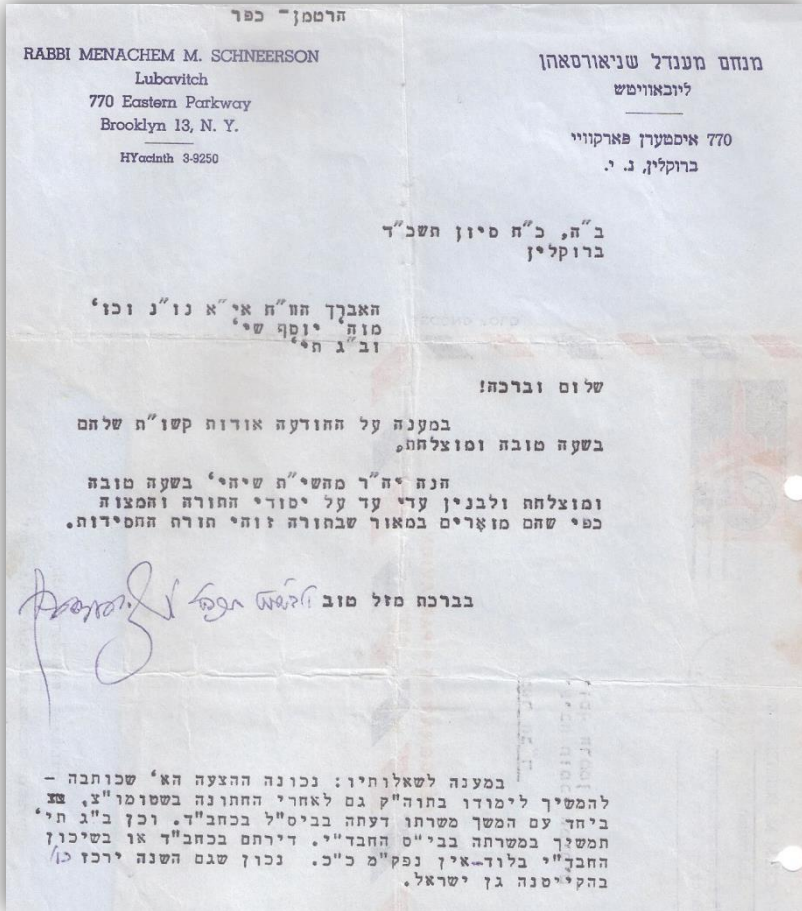
בברכה
י"ג טבת תשכ"ד
[Handwritten signature]

במענה לשאלותיו: נכון כהבו שימשיך
ללמוד בישיבה וכמורה בבי"סל"מ. כן נכון
הדבר לקבוע דירתו בעתיד-בכתב"ד. ונכון
שיחענין בהצעת נכברות.

פענוח כ"ק:

"והקודמיו ותשועות חן".

בסיום - "בברכת הצלחה בעבודת הקודש חינוך על טהרת הקודש".
במכתב זה מרה הרבי כי ימשיך בפעילותו, וכי הגיעה השעה שיתענין
בשידוך

מכתב הרבי במענה על ההודעה מהשתדכותם של סב וסבת החתן שי'.
אחר ברכת מזל-טוב הוסיף הרבי, "ולבשורות טובות תמיד כל הימים".

בשולי המכתב השיב הרבי לשאלתו של ר' יוסף. התשובה האחרונה
מתייחסת לשאלה, האם נכון שירכז את הקייטנה גם השנה,
אף שבתקופת הקיץ הזו עליו להתכונן לחתונה (שנקבעה לכ"ב אלול
תשכ"ד), בגשמיות וברוחניות.

הרטמן-כחב"ד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסמערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ט"ז מ"ה תשכ"ה
ברוקלין

הו"ה אי"א נו"נ מלאכתו
מלאכת שמים מוה' יוסף שי'
וזוגתו מרת מתי' תחי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם, בו כותבים ראשי פרקים
מהפעולות בשבועות שעברו.

וכיון שבאים אנו מחדש תשרי חדש הכללי
וסימו וחזתו ימי חג הסוכות זמן שמחתנו וביחוד שמחת
תורה, שענינם לקחת משמחה זו על כל השנה כולה.
יהי רצון שיהי' כן בתוכן מכתבם ובכלל
ויבשרו בשורות טובות, בטוב הנראה והנגלה.
בברכה לבשו"ס

המכתב הראשון לזוג הרטמן, לאחר הנישואים.
תורף המכתב – לקחת משמחת החגים על כל השנה כולה והמשך
פעולותיהם.
(הרבי הוסיף אשר יהי רצון שיהיה כן בעניני תוכן מכתבם ובכלל)

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ו' מנחם ה'תשכ"ח
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
כו"מ ה' יוסף ש'.

שלום וברכה

מאשר הנני קבלה מכתבו מאת חנוכה, והפ"נ יקרא עה"צ.

ויהי רצון שהן בעניני הכלל והן בעניני הפרט
יהי באופן דמוסיף והולך באור, וכחוראת ימי חנוכה
אשר זה עתה באנו מהם, דמוסיף באור מיום ליום.

ויש עוד להוסיף בזה, אשר מקור האור וההוספה בו
הוא - שמן ומצותו להרליק על מהה ביתו מבחוש.

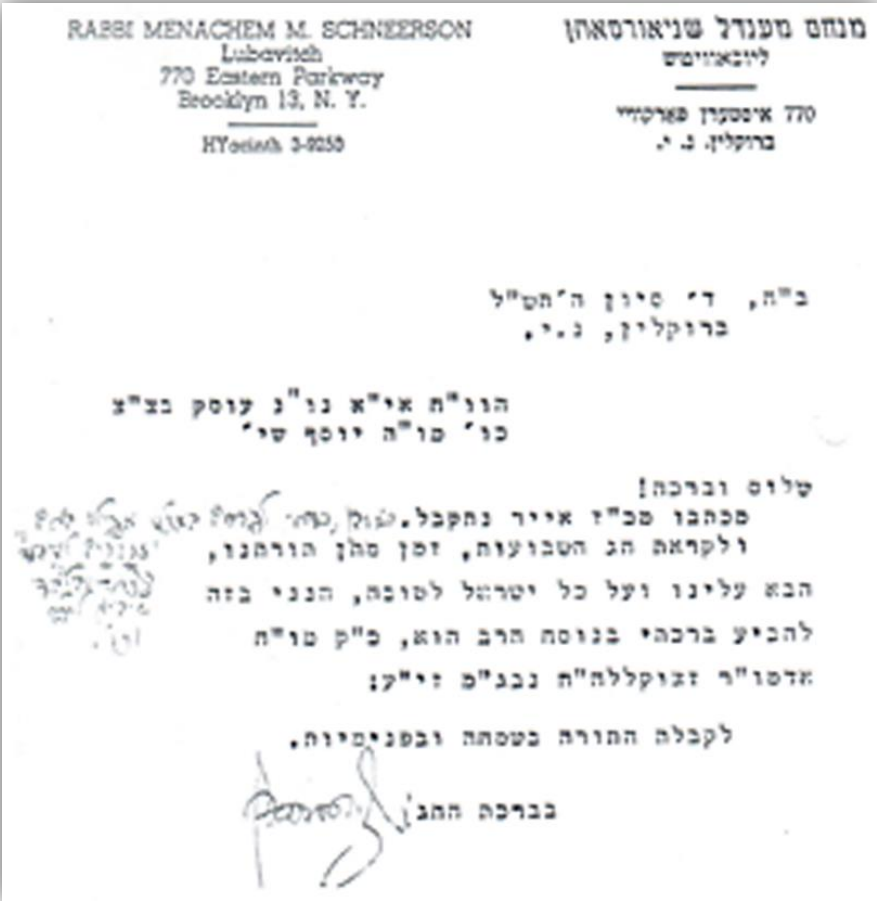
והרמז - אשר ע"י לימוד חורח החסידות המגלה גם
רוי דרוין (שמן) דאורייתא ועד להבנה והשגה, והצויי
בזה - להפיצו הוצא.

הנה יאיר אור זה ויהריר בכל הענינים, ובלשון
הכחוב, בכל דרכיך (ועד שיבואו ל) דעתו, דע את אלקי
אביך וכו', לבוא ללב שלם, מצוה רמה (כן צ"ל) ונשאתה,
עולה על כולנה.

בברכה לבשו"מ בכל האמור
חתימת הרבי קצת

באור: שמכאן נמשך את"כ מים רקים (עין זה"ב קלו, ב.
סידור עה"מ הללו אל בקדשו). רוי דרוין (שמן): ראה
אמרי בינה שקר הק"ש מנ"ד ואילך. ד"ה ברוך שקשה נמים
(ברוקלין, השי"א). להפיצו הוצא: אה"ק הידוע של
הבעש"ט. דע... כולנה: ראה הניא קו"א קנו, ב. בכל
דרכיך... שכל גופי הנדה חלוין בזה (ברכות ט. א.)

מעניין כי בנמען הנקוב בראש המכתב, מוין רק שמו של ר' יוסף (בתארים
אחרים מהמכתב הקודם) אך לפני חתימתו הק' הוסיף הרבי "ולהצלחתם
בעבודת הקודש", בלשון רבים.
להעיר כי גם הגברת הרטמן עסקה בחינוך, בבית הספר חב"ד בלוד.

מכתב ברכה לחג-השבועות, ובו הוסיף הרבי מענה מיוחד לשאלת סב החתן, האם לפרסם את שיחות הרבי בנושאי 'שלימות הארץ' ו'שלימות העם'?

וזה דבר המענה – **"כמוכן, כדאי לפרסם במכתבי-עת אפילו באם זקוקים ל"עיבוד" קצת – ובלבד שיביא ליראת שמים וכו"**.

ואכן במשך שנים רבות פרסם ר' יוסף את שיחות הרבי הללו, מתורגמות ללה"ק ו"מעובדות" כנדרש בעיתונים, שערים" ומעט גם ב"הצופה" ו"ישראל שלנו".

כן כתב תקצירים מההתוועדויות שהועברו בשידור ישר לרחבי העולם, והעבירים להרה"ח ר' שלום דובער וולף, על מנת לפרסמם בעיתונות וברדיו.

הרטמן - כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYachth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ב' מ"ח תשכ"ז
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה"י יוסף שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדה

שלום,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדה. ויה"ר מהשי"ח שחתי"ש שנת הצלחה
אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות ויוסיף בלימוד
התורה וקיום מצותי מתוך הרחבה.

בברכת
האצוניות
הצלה רבה ושלום
הצניעות

לפני הדין
יום הולדה

מכתב ברכה ליום ההולדת.
בסיום המכתב הוסיף הרבי, "בברכת הצלחה רבה ובמיוחד בהפצת
המעיונות".

ב"ה, י"א שבט ה'תשכ"ו
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נר"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה יוסף שי'
וזוג' תי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום ג' שבט בצירוף ב' הפ"נ, וכן מכתביו
הקודמים.
ויהי רצון שיבשר טוב בתוכנן.

והרי באנו זה עתה מיום העשירי בשבט, יום הסתלקות הילולא של
כ"ט מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר על הציון הק' שלו
יזכירוהו.

והרי בלשון בעל ההילולא: גבורי ישראל, מגיני ארץ, גם
בהשיבם נפשם אל חיק אביהם שבשמים, אשר לו משלימים נפשותם (מד"ר
בראשית פ"ק בתחלתה) הנה לא זה בלבד שלא יפרדו מעל צאן מרעיתם,
הנה עוד מתרפסים להדום כסא מרום, להתיצב לפני הוד א-ל רם ונשא,
להגן על עם ישראל (ע' מד"ר בראשית פמ"ד, ה') לדרוש רחמי וחסדי
האב על בנו, עמו ונחלתו.

אשר תעשה כבודי ויגיעין יעלה
בנין עולם יוסדות אהרי

ברכה (בג) ונר"נ
פארוז

בלשון בעל ההילולא: במכתבו ליום היאצ"ט הראשון של כ"ק אביו
אדמו"ר נ"ע (נדפס בס' חכמי ישראל - ניו יארק, חרפ"ד - לג, א).
גבורי ישראל, מגיני ארץ... להגן: השייכות דגבור, מגן ולהגן כו'
- עיין שהש"ר עה"פ אלף המגן... שלטי הגבורים ובאור התורה לה"צמח
צדק" (שהשנה שנת המאה להסתלקות הילולא שלו) פ' לך ד"ה שכרך
הרבה מאד. לא זה בלבד: להעיר מסוטה (יג, טע"ב): לא מת משה...
מה להלן... אף כאן. ובדח"ב קעד, טע"א. ישורון: ראה ב"ר וישלח
רפע"ז: ישורון נאים ומשובחים. לקו"ת נצבים (מה, רע"א). אוה"ת
להצ"צ פ' ברכה (ע' א' חתן ואילך) בארוכה וש"נ. ושם (ע' א'
חתע): ישורון כולל יעקב וישראל יחד כו' שעשועי המלך בעצמותו
כו' שירה כו' שירו כו' בנו"ן פשוטה כו' מכתר הכללי עד בחי'
המלכות. ולהעיר אשר חרגומו (דברים לג, ה) באונקלוס - "ישראל",
בירוש' - "בית יעקב".

נ.ב.
ז"ע נתקבל מכתבו מי"ד שבט. ה"הפ"נ מיום ההילולא. אהרי עת

מכתב הרבי לזוג הרטמן (אף שתוכנו מיועד לר' יוסף) שבסיומו מורה הרבי
כי "לשנה הבאה עלינו לטובה - כדאי שיתענין בעבוה"ק דחינוך עטה"ק
במוסדות חב"ד".
לפני חתימתו הוסיף הרבי, "ברכה לבשורות טובות בכלל ובפרט". בשורה
התחתונה הוסיף הרבי כי מכתבים נוספים ממנו התקבלו, "שיקראו על
הציון".

ב"ה, ז' אדר, ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הו"ח א"א נו"נ מלאכתו מלאכת
שמים כו" מו"ה יוסף שלי"

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מב' אדר,
לבעמדנו בימי אדר ראשון - שהוא הוא חדש העיבור וההוספה - הרי
ההוראה אשר בענין עיבור השנה (כדלקמן) - היא בחדש זה ביתר שאת
ויתר עז.
ענינו של חדש העבור-ה"ה למלאות חסרון הימים של שנים שעברו,
כדי שיבואו המועדים בזמנם וכו', כמבואר בדברי חז"ל.
ולא עוד אלא שמזמן לזמן - ובמן בשנה זו - המילוי הוא יותר
ובתוספת על החסרון של שנים שעברו, אשר תוספת זו ממלאה ושוללת חסרון
שבהוה ושמעתיד הקרוב.
והנה ע"פ תורת הבעש"ט, שבכל מה שהאדם רואה או שמע - ישנה
הוראה בשבילו בעבודת השם, עאכו"כ בענין של תורה (לשון - הוראה)
ומצותיה -

בנדון זה הרי ההוראה ברורה, שבידי כל אחד ואחת (שהרי עבור השנה
משנה ופועל בחיי כל אחד ואחת) למלאות כל מה שחסר בעבר,
ולא עוד אלא שביכולתו לקדם פני העתיד, שלא יחסר כל בו.
ותוקף מיוחד בענין העבור וההוראות שבו, כיון שצטוו על זה,
ביחד עם המצות שיציאת מצרים תלוי בהם, ובהקדמה להן -
ועד שאמרו - לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם

- שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל - הציווי לקדש חדשים ולעבר
שנים.
ברכה. ר' יצחק יעקב וינוי

ז' אדר: ראה מג"א (או"ח סתק"פ סק"ח) שענינו - באדר. ובתורה אמר
(נזיר יד, א) ובפי' הרא"ש (שם) שכמו כן הוא יום משתה ושמחה. ויתרה
מזו במגלה (יג, ב) שהמן שמח כו' ולא הי' יודע כו'. הוא חודש העיבור:
ולא אדר"ש - ר"ה יט, ב (ראה רש"י וחוס' שם, ובירוש' מגילה פ"א ה"ה, הובא
בתוס' שם). והנה י"א דנפק"מ בזמן בר מצוה וכו' ו"ב, אבל בירוש' (מהמציאות
שאינה רגילה כ"כ דמאי ביניהון) מוכח דלא כן (ויש להסתבר זה ע"פ פי'
הרידה"ז שם). [ומש"כ בלבובש (או"ח סנה"ס"י) ראי' לדין בר מצוה מזה
שהוא נק' חדש העבור - י"ל שכונתו לראי' הזקה צמצום ציבור, אליבי' דאמת.
וק"ל]. בדברי חז"ל: ר"ה כא, א. סהמ"צ להרמב"ם מ"ע קנ"ג. בשנה זו: שמינית
למחזור קטן, שהחסרון - לולא חדש העבור - (אפילו) בסוף השנה הוא כז' יום
שהא"ת חסר חלקים (ראה רמב"ם הל' קדה"ח פ"ו ה"ד-יא. ובארוכה בס'
שבמקצוע זה). תורת הבעש"ט: ראה "היום יום" ט' אייר. ס' המאמרים תשי"א
ע' קלא. ובכ"מ. תורה. הוראה: זה"ג נג, ב. שנצטוו על זה: הוא אמרו ית'
החדש הזה לכם (סהמ"צ להרמב"ם שם. ס' החינוך ועוד. להרמב"ן בפ"י דעת
הבה"ג - בסהמ"צ שם שרש א - משמור את חדש האביב או ושמרת את החוקה הזאת
למועדה). ועד שאמרו: י"ל ש בא רמז קפז. רש"י בראשית בתחלתו - הובא ונתבאר
באוה"ח להצ"צ עה"פ (ע' רנה ואילך).

בסוף המכתב מורה הרבי כי "כדאי שימשיך בלימוד איסור והיתר -
לקבלת סמיכה".
בסיום חתם הרבי, "בברכת הצלחה בכל עניניו".

ב"ה, טוב כסלו, ה'תשכ"ט
ברוקלין, נ.י.

אל תלמידי בית ספר למלאכה
אשר בכפר חב"ד בארצנו הקדושה
הבנה ותכונן במהרה בימינו ע"י
משיח צדקנו - כחה 4, ה' עליהם יחיו
מאשר הנני קבלת המכתב מיום י"ד כסלו.

וה"ח על הברכות - בקשר לתקופת הארבעים שנה.
ובלשון חז"ל: מלחן כבר אמורה, פירוש כו' שברכתן כחובה,
מואברכה (הקב"ה) מברכין.

ויה"ר שחא באופן של חוספת, שחוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר.
נעמה ביותר והביאה שמחה רבה הידיעה אשר רבים מהמברכים צרפו
להברכה וחזקו ואישרו אותה ע"י ענין של חומ"צ - חרומה לצדקה, לימוד
ענין בתורה וכו'.

ושלש מעלות בזה, זו למעלה מזו: עשייה מצוה - מוסיפה (בזה ובבא)
לא רק באדם העושה, כ"א ככל העולם כולו. יהרה מזה - באדם הגורם לעשייתה
(ואפילו בלא הודע). והעולה על כולנה - באם העשי' לזכותו ובעדו.

ובאפי בהצעתיי בקשתי אשר כל אחד מצבור המברכים יעשה שניהם, תלמוד
ומעשה, גם יחד - שהרי יש בזה מה שאין בזה. ולא עוד אלא שמעשה הצדקה
מוסיף עילוי "בכל מעשה המצות וה"ח כנגד כולן", וה"ח היא חיי בני"י
ובדוגמת דגים במים - מובן שע"י הוספה בה בחיות האדם - נתוסף חיות עי"ז
בכל מעשיו.

ובפרט שהימים - בין ימי הגאולה של אדמו"ר האמצעי - י"ד כסלו -
ושל אדמו"ר הזקן - י"ט כסלו - שגאולת שניהם הייתה (ושייכת) לקריאת
(ותוכן) הכתוב: פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי, וביארו
חז"ל פירושו: אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הציבור
מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין או"ה.

בברכת חג הגאולה וקבלת ירידת משיח
ועתידתנו ע"י המלך והנביא ואמר משיחית

ובלשון חז"ל: ירושלמי הובא בתוד"ה ואברכה (חולין מט, א). ועיין ד"ה
אריב"ל כל כהן שמברך (תרכ"ט) על השינוי מירוש' שלפנינו (ברכות ספ"ח).
שחוספתו מרובה על העיקר: ב"ר פס"א, ד. וי"ל שזוהי דרגא נעלית ביותר
על המד"א (דב"ר פא, ג), יתרה מן העיקר. ואכ"מ. בכל העולם כולו: כגירסת
הרמב"ם ה"א השתבה פ"ג ה"ד. ואפילו בלא הודע: במכש"כ ממדה הפכית (משנה
סנה" נד, א). לזכותו ובעדו: וכהתפלה מי שברך כו' הוא יברך כו' בעבור
כו' לצדקה בעדו. וגם בת"ה שייך זה במחנה קודם הלימוד (עיין שו"ע יו"ד
סרמ"ו סוס"א). יש בזה.. בזה: ראה קדושי'ן (מ, ב, ושו"נ). נתבאר בארוכה בדרושי
הצ"צ ד"ה ושנתם (אוה"ת ואתחנן). בכל.. כולן: אגה"ק לרבנו הזקן סוס"ד.
ועייג"כ שם סוס"ג. דגים במים: ראה ברכות (סא, ב). * נתוסף חיות: עיין
הניא ספ"ה. הייתה.. פדה: כידוע באגרות ושיחות רבותינו נשיאי הב"ד (דיט'
כסלו. ובכ"מ). וביאררו חז"ל: ברכות (ח, א). וראה ד"ה פדה בשלום (לאדמו"ר
האמצעי - בס"פ שערי תשובה ה"א). ולהנשיאים אחריו בכל דור ודור).
(* וראה זבחים כב, א, ושו"נ. ובשו"ע אדה"ז האו"ה סק"ס סי"ד).

מכתב כללי - פרטי שנשלח לתלמידיו של ר' יוסף בבית הספר למלאכה
בכפר-חב"ד, במענה למכתב הברכה ששלחו לרבי והרבנית, ליום נישואיהם
הארבעים...

בסיום המכתב הוסיף הרבי ברכה מיוחדת, **"ולהצלחה רבה בלימודיהם
ובהנהגתם על-פי התורה וה צוות ובחיות ואור חסידותיים"**.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ס"ו תמוז תש"מ
ברוקלין, נ.י.

תלמידות בי"ס תיכון דתי
שפיר
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

מאשר הנני קבלת מכ' ובו בקשת ברכה
פ"נ מיום עש"ק כ"ב סיון,

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

בברכה
והנהגתן על-פי התורה והמצוות.
(Handwritten signature)

מכתב ברכה זה נשלח לתלמידות בי"ס תיכון דתי 'שפיר', במענה למכתב ששלחו לרבי ובו בישרו כי קיבלו על עצמן הדלקת נרות שבת-קודש.

המכתב נשלח אל סב החתן שהיה רב בית-הספר באותן שנים, ויזם את שילוח המכתב. בסיום הוסיף הרבי ברכה מעניינת – "להצלחה בלימודן ובהנהגתן על-פי התורה והמצוות".

דברים אחדים

סבא, הרה"ח ר' אברהם יצחק רוזנבוים ע"ה נולד בשנת תרפ"ח בירושלים עיה"ק להוריו הרה"ח ר' יוסף מנחם ומרים רוזנבוים שהיו מחשובי וממקוממי חסידות גור באה"ק.

כבר בצעירותו התבלט בכישרונותיו הברוכים והרבה להסתופף בצל ענקי הרוח שבירושלים.

בגיל צעיר מאוד התמנה לחבר במערכת "תורה שלמה" ועמל לחפש ולרכז פירושים נדירים לקבצם ולההדירם במסגרת זו. בתקופה זו אף הוסמך לרבנות ודיינות ע"י גדולי רבני ירושלים ובהם הרה"ח הרה"ג ר' פנחס מנחם אלתר ר"י שפת אמת ומי שהיה אח"כ לאדמו"ר מגור-הפני מנחם.

שימש כיד ימינו של הרה"ג המקובל ר' דוד כהן הנודע בכינויו "הנזיר" ונחשב כנאמן ביתו בין השאר אף סידר וערך את כתביו של הנזיר והוכתר על ידי הרב הנזיר בהקדמתו לספרו בתואר "המביא והמבין את דבריו". כמו כן עסק גם בסידור כתבי הרב הראשי הרב הרצוג זצ"ל.

בהמשך נקרא ע"י הרב שאר ישוב הכהן לכהן כמזכיר ואח"כ כמנכ"ל מכון "הארי פישל" תפקיד אותו ניהל במסירות ובהתמדה עד התקופה האחרונה לחייו. כשבתווך הוא משלב עסקנות ציבורית ועזרה לזולת.

חרף תפקידיו ומעמדו המכובד נשא בגאון את השתייכותו החסידית ושפע תמיד אמרות סיפורים ופתגמים חסידיים. בספרותו העצומה שמילאה את כל קירות ביתו וחדרי מוחו נמצאו ספרי חסידות רבים ובסדרי הלימוד הקפדניים שלו

הרבה לעסוק בהם.

יחד עם היותו חסיד גור נלהב וקשור בנימי נפשו לאדמו"ר"י בית גור הקפיד לכבד ולהיות בקשר עם אדמו"ר"ם נוספים. חיבה מיוחדת היתה לו לחסידות חב"ד (ולספר התניא בפרט) ולכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. במשך שנים רבות השתדל להשתתף בשידורי התוועדות ששודרו לישיבת תורת אמת וקבע שיעור בליקוטי שיחות עם גיסו הרה"ח ר' צבי אייזנבך ע"ה הערכה עצומה והתפעלות נשמעה ממנו תמיד בעת שהיו מדברים אודות כ"ק אדמו"ר ובמיוחד כשהזכירו מתורתו.

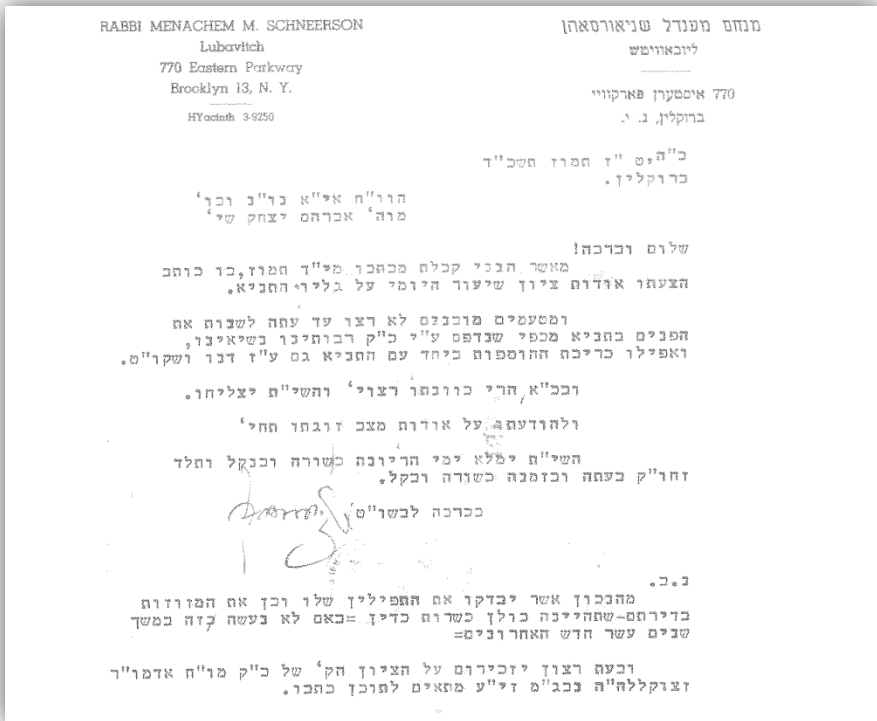
אחר פטירתו מצאו בני המשפחה בארכיונו אוצר בלום – אוסף מכתבים מהרבי אל סבא ע"ה כשלכל מכתב צירף סבא בדיקנותו את המכתב אותו כתב הוא לרבי ואת תשובת הרבי, בין המכתבים ישנם הנוגעים בנושאים פרטיים ויש בנושאים ציבוריים ועסקנות ואפי' בקשרים שבין גדולי ישראל לרבי שנטוו או עברו דרך סבא. בקשר עם יום היאצ"ט של סבא בה' טבת והבר מצווה של הנין מנחם מענדל הרטמן שי' אנו מפרסמים בזאת ב' מכתבים מתוך הארכיון:

(א) בהקשר לימים הסמוכים לכ"ד טבת והוא מכתב בו מציע סבא להדפיס את ספר התניא עם מורה שיעור על הדף מסקנה אליה הגיע בעקבות לימודו היום-יומי בספר התניא כפי הוראת הרבי אליו, ואת תשובת הרבי.

(ב) מכתב בו שואל סבא את הרבי לגבי הפסק אכילת דבר מה בין תפילין דרש"י לר"ת.

מתוך מכתבו של סבא על הרבי (בשנת תשכ"ד):
 "...עלתה הצעה במוחי, שחושבני כי אם תבוצע תביא תועלת מרובה לרבים... פנים הספר כדוגמת הפורמט הקטן של התניא, או בצילום מוקטן של הפורמט הנ"ל, אבל בתוספת שוליים רחבים מצד ימין ומצד שמאל של הגליון. הצד החיצוני יהא מוקדש בשביל שנה פשוטה והצד החיצוני הפנימי בשביל שנה מעוברת. למעלה בראש התור יהיו כותרות, בצד החיצוני - שנה פשוטה, ובצד הפנימי - שנה מעוברת, ומתחתיהן שם החודש. במקביל לשורה המתאימה יודפס תאריך החודש..."

מענה הרבי לסבא על הצעתו להוצאת תניא עם ציון השיעור-היומי בשולי הגליון, "ומטעמים מובנים לא רצו עד עתה לשנות את פנים בתניא מכפי שנדפס ע"י כ"ק רבותינו נשיאנו".

כפר"ל — אוצר התסריטים — ליוזבאוויטש

לקוטי אמרים

- תניא -

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר התסריטים"
 770 איסטערן פארקוויי - ברוסליו, ניו
 סניף ספריית הב"ד ירושלים ת"ו
 ע"ש הרבנית הצדקנית
 חיה מושקא שניאורסאהן ע"ה

הוצאה מיוחדת עם ציוני השיעור היומי בשולי הגליון
 שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ותשע לבריאה
 שנת המאתים להולדת אדמו"ר ה"צמח צדק"
 שנת הארבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה

מהדורה מיוחדת זו נועדה להקל על לומדי השיעור היומי בתניא (במסגרת שיעורי חת"ת שנתקנו ע"י כ"ק אדמו"ר מוהר"צ נ"ע) ולשם כך נוספו בשולי הגליון של ספר התניא ציוני השיעור היומי לפי ה"מורה שיעור".

להלן דרכי השימוש בציונים:

א. במקביל לשורה שבה מופיעה ההתחלה של השיעור היומי מצוין התאריך והמלה הראשונה של השיעור (שם החודש מופיע בתחתית העמוד).

השיעור מסתיים עם תחילת השיעור הבא, במקרים מסויימים (כשישנו "הגהות" למשל) מצוין גם סיום השיעור בהתאם לצורך.

ב. בשוליים הפנימיים צוינו שיעורי שנה פשוטה, ובשוליים החיצוניים שיעורי שנה מעוברת.

ג. שיעורי "ט כסלו" - בהם לא ניתן להשתמש בציונים הרגילים מסיבות טכניות - צוינו בנפרד בסמוך לדף השער.

י"ל ע"י
ספריית הב"ד
 ע"ש הרבנית הצדקנית ח' מושקא שניאורסאהן ע"ה
 רח' ישעיהו 22
 ת.ד. 5955, טל. 02-384928
 ירושלים ת"ו

בהזמנות לפנות אל:
 הוצאת ספרים קה"ת, כפר תב"ו, ת.ד. 3, טל. 03-9606100
 ספריית הב"ד, ירושלים, רח' ישעיהו 22, ת.ד. 5955, טל. 02-384928.

הוצאה ג' ש"ט

יש לציין, כי בשנת תשמ"ט הודפס תניא עם ציון השיעור היומי בשולי הגליון ע"י מכון 'היכל מנחם' (בתצלום: ההוצאה הראשונה משנת תשמ"ט)

וישנה?? כפשוט שאין לשנות מכמו שהדפיסו רבותינו משנת תר"ס.

(ממכתב חזרף. חשמ"ג)

י' מענה לא' שרצה לשנות ולהוסיף בתניא הנדפס (לדוגמא: תיקונים, מורה שיעור וכו' על הגליון).

המ"ל.

רוזנבוים-ירוש"ו
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ.י.

ב"ח, ימי הסליחות, ה'תשכ"ב
 ברוקלין, נ.י.

מר אברהם שי'

שלום וברכה

מאשר הנני קבלת מכ' מיר"ח אלול,
 לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
 כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
 ברכתי לך ולכל אשר לך, ברכה כחיבה וחתימה
 טובה לשנה טובה ומחוקה בגשמים וברוחניות.

בברכה

במנינה לשאלתו בהפסק י"מ לטיוח בין תמלין
 דרשני ודר"ת האם לברך יוה"פ הל' הסליח כו' -

אין מוכן הספק-כיון שלא פשט הסליח. וי"ל
 בס"ח יודע משלשת השי"ורים בחומש תהלים
 ותניא הירוצים ושומר עליהם, ויכ"פ יישה כן
 מכאן ולהבא.

מענה הרבי לשאלת סבא האם יש לברך על טו"ת שנית לאחר הפסק
 אכילה.

הרבי הוסיף בכי"ק: "אין מוכן הספק - כיון שלא פשט הטלית. ואפילו פשט
 עיין אדה"ז בסידורו הל' ציצית."

קובץ זה נדפס לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
ע"י הרה"ח ר' אריה ודבורה הרטמן וילדיהם שיחיו

ולזכות הוריהם
הרה"ח ר' יוסף וזוגתו מרת מתיה שיחיו הרטמן
וב"ב.

הרה"ח ר' יעקב וזוגתו מרת רבקה שיחיו הרשקופ
וב"ב.

לזכות
חתן בר-המצוה
הת' מנחם מענדל
שי'
הרטמן

לרגל יום בר-המצוה
עשרה בטבת ה'תשע"ה
בשעטומו"צ

יה"ר מהשי"ת שיגדל להיות
חסיד ירא שמים ולמדן, כרצון
כ"ק
אדמו"ר נשיא דורנו